

SEKSYEN II

DASAR DAN PROGRAM PEMBANGUNAN PKS

Bab 3: Dasar berkaitan Pembangunan PKS dan Keusahawanan	046
Bab 4: Program Pembangunan PKS dan Keusahawanan pada Tahun 2016	060
Bab 5: Program Pembangunan PKS dan Keusahawanan pada Tahun 2017	068
• Rencana Khas: Program TUBE Mega — Memperkasakan Keusahawanan Belia ke arah TN50	
Bab 6: Akses kepada Kewangan	080
• Artikel Khas: Pasaran <i>Leading Entrepreneur Accelerator Platform</i> (LEAP)	

Dasar berkaitan Pembangunan PKS dan Keusahawanan

Kerajaan komited terhadap mewujudkan persekitaran perniagaan yang kondusif bagi pertumbuhan PKS seperti yang dimanifestasikan dengan pengenalan dasar dan inisiatif pembolehan bagi PKS dan bidang keusahawanan. Berlandaskan prinsip praktikal, Kerajaan telah memperkenalkan Akta Syarikat 2016 yang menyasarkan untuk memudahkan prosedur menjalankan perniagaan di Malaysia.

Kerajaan juga memperkenalkan Blueprint Produktiviti Malaysia untuk melakar perjalanan khususnya ke arah meningkatkan produktiviti perniagaan, termasuk PKS. Keperluan untuk PKS beralih ke arah pertumbuhan yang dipacu oleh produktiviti kini menjadi lebih penting. Oleh itu, PKS perlu beralih ke arah automasi dan digitalisasi dengan menjajarkan perniagaan mereka kepada trend terkini iaitu Megatrend, Revolusi Perindustrian Ke-4 (IR 4.0) dan Zon Perdagangan Bebas Digital (DFTZ) yang baru dilancarkan di negara ini untuk meningkatkan produktiviti.

Trend baharu yang akan datang memerlukan cara inovatif dan kreatif untuk menjalankan perniagaan. Dasar dan insentif PKS kini harus sejajar dengan IR 4.0, pembuatan pintar (Industri 4.0), e-dagang serta meningkatkan penerapan automasi, mekanisasi dan robotik bagi memanfaatkan peluang yang luas yang ditawarkan oleh kemajuan teknologi terkini.

MAJLIS PEMBANGUNAN PKS KEBANGSAAN (MPPK) DAN INISIATIF UTAMA

Sejak penubuhannya pada tahun 2004, Majlis Pembangunan PKS Kebangsaan (MPPK) telah menjadi nadi penggerak bagi pembangunan PKS di Malaysia dengan menetapkan hala tuju strategik dan menggubal dasar yang bertindak selaku pemangkin pertumbuhan merentas kesemua sektor ekonomi. Sebagai badan penggubal dasar tertinggi, MPPK amat penting dalam mempromosikan pendekatan yang lebih holistik dan terselaraskan dalam pembangunan PKS.

Beberapa inisiatif utama menjadi saksi kejayaan MPPK, antaranya termasuk penerimaan definisi standard untuk PKS, pembangunan pangkalan data PKS, pemantauan dan analisis prestasi PKS, pembangunan infrastruktur kewangan PKS serta pengesahan Pelan Induk PKS (2012 - 2020) dan tindakan pelaksanaannya. Hasil dari inisiatif ini terbukti menerusi peningkatan kukuh sumbangan PKS kepada KDNK yang meningkat daripada 29.6% pada tahun 2005 kepada 36.6% pada tahun 2016.

Rancangan Malaysia Kesepuluh (RMKe-10) dari 2011 - 2015 menyediakan wadah bagi transformasi struktur utama untuk mendorong Malaysia ke arah menjadi negara berpendapatan tinggi. Bagi menjajarkan pembangunan PKS kepada aspirasi negara yang lebih besar, tumpuan RMKe-10 adalah untuk memperkasakan PKS dan keusahawanan sebagai enjin pertumbuhan dan inovasi. Objektif inilah yang membawa kepada penggubalan Pelan Induk PKS.

Pelan Induk ini menetapkan strategi, matlamat, langkah dan program bagi mewujudkan persekitaran yang membolehkan PKS dibangunkan sebagai enjin pertumbuhan baharu; dengan tumpuan untuk memudahkan menjalankan perniagaan, akses kepada kewangan dan pasaran, pembangunan modal insan dan keusahawanan serta memupuk inovasi.

Di bawah Rancangan Malaysia Kesebelas (RMKe-11) dari 2016 - 2020, penekanan diberikan terhadap empat bidang utama; iaitu produktiviti, inovasi, keusahawanan dan keterangkuman yang bertujuan untuk menggalakkan pertumbuhan, ketahanan dan kemapanan PKS bagi memperkasakan mereka untuk menghadapi cabaran ekonomi.

Antara inisiatif utama di bawah RMKe-11 adalah:

- Pembangunan modal insan;
- Pembinaan kapasiti;
- Inovasi;
- Akses pasaran;
- Pembiayaan; serta
- Pembangunan teknologi maklumat dan komunikasi

SME Corp. Malaysia juga dipertanggungjawabkan untuk menyelaras inisiatif keusahawanan bagi isi rumah B40 dengan kerjasama pelbagai Kementerian dan agensi. Kumpulan B40 mencakupi usahawan di kawasan luar bandar dan bandar, Sabah dan Sarawak, belia, wanita, Orang Asli, pesara dan orang kurang upaya (OKU).

Objektif inisiatif ini adalah untuk memperbesar saiz kelas pertengahan, meningkatkan penggunaan ICT, menambahbaik sokongan untuk keusahawanan secara bersepadu dan meningkatkan produktiviti dengan menggalakkan penggunaan teknologi moden.

STATUS TERKINI PELAN INDUK PKS (2012 - 2020)

Pelan Induk PKS merupakan asas bagi pembangunan PKS di bawah RMKe-11 memandangkan negara memasuki fasa terakhir untuk menjadi negara berpendapatan tinggi. Pelan Induk ini bertujuan untuk membawa PKS ke tahap pembangunan seterusnya bagi meningkatkan sumbangan mereka terhadap KDNK kepada 41% menjelang 2020.

SME Corp Malaysia selaku Agensi Penyelaras Pusat (*Central Coordinating Agency, CCA*) yang dipertanggungjawabkan bagi menyelaras dan memacu Pelan Induk PKS memberi tumpuan terhadap pelaksanaan enam Program Berimpak Tinggi (*High Impact Programme, HIP*) yang kritikal bagi mencapai kejayaan. Pelan Induk ini telah mencapai kemajuan yang besar dalam meningkatkan ekosistem PKS seperti yang dibuktikan dengan hasil daripada enam HIP ini pada tahun 2016.

- **HIP 1: Integrasi Pendaftaran dan Pelesenan Perniagaan**

Projek penyepaduan Pendaftaran dan Pelesenan Perniagaan, yang bertujuan untuk meningkatkan kemudahan dalam menjalankan perniagaan, diketuai oleh Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU). Projek ini melibatkan pembangunan portal tunggal untuk pendaftaran perniagaan dan pelesenan yang sedang dilaksanakan secara berperingkat mengikut tahap kesediaan sistem di semua pihak berkuasa pendaftaran dan pelesenan yang terlibat.

Hasil kerja pertama yang disiapkan iaitu Portal MalaysiaBiz, dilancarkan oleh YAB Perdana Menteri pada 23 Jun 2016 dan boleh diakses oleh orang ramai di <http://malaysiabizportal.mampu.gov.my>. Pada masa ini, semua lesen berjumlah 2,918 daripada 508 pihak berkuasa pelesenan telah dimuat naik ke portal ini. Ujian perintis telah dijalankan melalui *Government Online Services Gateway*.

- **HIP 2: Platform Pengkomersialan Teknologi (*Technology Commercialization Platform, TCP*)**

Projek ini sedang dilaksanakan oleh Agensi Inovasi Malaysia (AIM) menerusi anak syarikatnya PlaTCOM Venture Sdn Bhd. Setakat ini, sejumlah 125 projek telah diluluskan bagi menerima bantuan bersepadu, 174 perjanjian pelesenan telah dibuat dan 22 inovasi dikomersialkan. Sesetengah produk ini dianggap sebagai inovasi perintis dan pengubah signifikan (*game changer*) dalam industri masing-masing.

- **HIP 3: Rakan Kongsi Pelaburan PKS (*SME Investment Partner, SIP*)**

Rakan Kongsi PKS pertama telah dilantik. Di bawah projek ini, Rakan Kongsi PKS menerima modal permulaan berjumlah RM15 juta daripada Kerajaan. Pada April 2017, Permintaan untuk Cadangan bagi Rakan Kongsi PKS kedua telah dikeluarkan dan enam cadangan daripada peserta berpotensi telah diterima. Sementara itu, penubuhan sebuah entiti baru - *COPE SME Opportunity Fund 1* - juga sedang berjalan.

- **HIP 4: Program *Going Export* (GoEx)**

Program *Going Export* dikendalikan oleh Perbadanan Pembangunan Perdagangan Luar Malaysia (MATRADE) dengan matlamat untuk mengantarabangsakan PKS yang sedia untuk mengeksport. Sejumlah 156 syarikat dari 12 sektor telah menyertai program ini. Sejumlah 27 imersi pasaran telah dijalankan dan RM57 juta dalam potensi jualan eksport dihasilkan.

- **HIP 5: Program Pemangkin**

Program Pemangkin yang dijalankan oleh SME Corp. Malaysia dengan kerjasama Malaysian Bioeconomy Development Corporation Sdn Bhd untuk Inisiatif LED dan BioNext telah selesai. Sepuluh syarikat yang menyertai *Oxford Accelerator Programme* telah melaksanakan pelan tindakan masing-masing yang dirangka untuk menjadikan mereka syarikat pertumbuhan tinggi. Mulai tahun 2017 dan seterusnya, fokusnya adalah untuk mewujudkan PKS pertumbuhan tinggi dalam sektor aeroangkasa, peralatan perubatan dan kereta api.

- **HIP 6: Inovasi Inklusif**

Projek Inovasi Inklusif HIP bertujuan untuk membantu kumpulan 40% terendah dalam piramid pendapatan (B40). Projek ini dilaksanakan oleh Yayasan Inovasi Malaysia (YIM), agensi di bawah Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI). Sehingga kini, 1,282 inovasi telah diterima dan 315 telah disenarai pendek manakala 44 diterima masuk ke dalam projek ini. Lima belas daripadanya sedia untuk disebar dan akan memberi manfaat kepada 620 orang dalam 12 komuniti.

Jadual 3.1: 6 HIP Pelan Induk PKS

HIP 1: Integrasi Pendaftaran dan Pelesenan Perniagaan	HIP 2: Platform Pengkomersialan Teknologi (TCP)	HIP 3: Rakan Kongsi Pelaburan PKS (SIP)
Mewujudkan pusat pendaftaran tunggal menerusi pengantaramuka Sistem Pendaftaran Perniagaan Negara iaitu MyCoID dan Sistem Pelesenan Perniagaan Negara iaitu BLESS	Mewujudkan satu platform rangkaian kebangsaan yang diuruskan oleh pihak swasta untuk menggalakkan idea inovatif daripada bukti konsep ke peringkat pengkomersialan	Menyediakan pembiayaan peringkat awal menerusi penubuhan syarikat pelaburan untuk melabur dalam PKS yang berpotensi dalam bentuk hutang, ekuiti atau hibrid kedua-duanya
HIP 4: Program <i>Going Export</i> (GoEx)	HIP 5: Program Pemangkin	HIP 6: Inovasi Inklusif
Menawarkan bantuan yang disesuaikan kepada pengeksport baharu dan PKS yang meneroka pasaran baharu. PKS yang sedia untuk mengeksport boleh mendapat bantuan sokongan menyeluruh	Mewujudkan jaguh tempatan menerusi pendekatan yang disasarkan dengan sokongan bantuan dalam bidang pembiayaan, akses kepada pasaran dan pembangunan modal insan	Memperkasakan kumpulan berpendapatan 40% terendah untuk memanfaatkan inovasi menerusi transformasi masyarakat luar bandar dengan menggunakan pendekatan bimbingan sepenuhnya

PKS DI BAWAH BAJET 2017

Dengan peruntukan RM6.7 bilion untuk PKS, tumpuan Bajet 2017 adalah bagi membangunkan keusahawanan, pembiayaan untuk perusahaan mikro dan bantuan khas untuk kumpulan B40. Bajet ini juga mengambil kira Agenda Bumiputera dalam meningkatkan peluang usahawan Bumiputera. Langkah-langkah ke arah pengantarabangsaan PKS juga ditangani dalam Bajet.

Bagi terus menggalakkan pembangunan PKS, kadar cukai PKS juga akan dikurangkan daripada 19% kepada 18% ke atas pendapatan kena cukai bagi RM500,000 yang pertama mulai tahun taksiran 2017. Bajet 2017 adalah inklusif dan merangkumi kesemua kumpulan sasaran, memberi manfaat kepada PKS.

TAHUN PROMOSI SYARIKAT PERMULAAN DAN PKS (SSPY) 2017

Dalam ucapan Belanjawan 2017, YAB Perdana Menteri mengumumkan 2017 sebagai 'Tahun Promosi Syarikat Permulaan dan PKS' yang akan menyaksikan pelbagai aktiviti untuk meningkatkan dan mempromosi syarikat permulaan dan PKS dijalankan sepanjang tahun. Pengumuman ini merupakan satu pengiktirafan terhadap peranan PKS dalam menyumbang secara signifikan kepada pertumbuhan ekonomi, pasaran buruh dan integrasi sosial negara.

Kempen Tahun Promosi Syarikat Permulaan dan PKS 2017 (SSPY 2017) dilancarkan pada 30 Mac 2017 oleh Menteri Kewangan II. Dengan slogan "Membentuk Idea, Membangunkan Masa Depan", SSPY 2017, adalah kempen yang menyatukan kesemua pemain ekosistem; sama ada usahawan, entiti korporat, NGO dan agensi Kerajaan bagi mencari tumpuan yang betul dan sesuai untuk bergerak maju bersama. Usahawan muda yang sangat berbakat dan kreatif dalam usaha perniagaan mereka adalah digalakkan untuk memanfaatkan SSPY 2017.

Menyedari keperluan untuk mempunyai titik rujukan dan direktori sehati untuk para usahawan, aplikasi mySSPY diperkenalkan oleh Pejabat Pembangunan Keusahawanan Kebangsaan (NEDO), Kementerian Kewangan, dengan kerjasama Pusat Inovasi dan Kreativiti Global Malaysia (MaGIC) dengan objektif membantu usahawan untuk mencarta pelan pembangunan mereka sendiri menerusi pelbagai program yang disediakan. Aplikasi mySSPY sedia untuk dimuat turun dari Google dan Apple App Store.

PERKEMBANGAN BAHARU YANG MEMBERI IMPAK TERHADAP PKS

Kerajaan melancarkan dua inisiatif baharu – Akta Syarikat 2016 dan Blueprint Produktiviti Malaysia – yang akan membawa kesan positif kepada pembangunan PKS dan keusahawanan. Akta Syarikat 2018 yang dirombak, antara lain, bertujuan untuk memudahkan penubuhan dan operasi perniagaan dengan memperkenalkan rangka kerja undang-undang baharu, mempermudah undang-undang dan prosedur serta menghapuskan halangan untuk menggalakkan pertumbuhan. Sementara itu, Blueprint Produktiviti Malaysia bertujuan bagi meningkatkan tahap produktiviti pada peringkat kebangsaan, sektor dan perusahaan. Sasarannya adalah untuk menggandakan pertumbuhan produktiviti buruh dari 1.8% pada tahun 2015 kepada 3.7% setahun dalam tempoh RMKe-11. Blueprint ini mengesyorkan pelbagai inisiatif khusus bagi menangani cabaran produktiviti dalam sektor PKS.

“ Kerajaan melancarkan dua inisiatif baharu – Akta Syarikat 2016 dan Blueprint Produktiviti Malaysia – yang akan membawa kesan positif kepada pembangunan PKS dan keusahawanan ”

i. Akta Syarikat 2016

Undang-undang yang mentadbir pertubuhan perniagaan sebelum ini ditakrifkan di bawah Akta Syarikat 1965. Bagi memastikan undang-undang syarikat Malaysia adalah sejajar dengan perkembangan komuniti perniagaan global, Kerajaan telah menggantikan Akta 1965 dengan Akta Syarikat 2016.

Akta yang dirombak ini yang berlandaskan prinsip pemudahan, komprehensif dan fleksibiliti bagi mewujudkan rangka kerja perundangan korporat yang kondusif dan bersepadu untuk perniagaan dan organisasi, meletakkan Malaysia sejajar dengan standard antarabangsa dalam menjalankan perniagaan. Akta yang sedang dilaksanakan secara berperingkat bermula dari 31 Januari 2017, juga bertujuan memberi kemudahan untuk menjalankan perniagaan di Malaysia bagi menggalakkan pertumbuhan PKS tempatan selaku agen utama ekonomi selain menarik lebih banyak pelaburan ke dalam negara.

Falsafah Asas Akta Syarikat 2016

Falsafah asas Akta baharu:

- Memperkenalkan rangka kerja undang-undang baharu yang dikenakan ke atas semua syarikat;
- Mempermudahkan undang-undang dan prosedur bagi perniagaan
- Menghapus halangan bagi memudahkan pertumbuhan syarikat swasta
- Menyediakan peruntukan rangka kerja kawal selia bagi memberi kemudahan untuk memulakan perniagaan dan mengurangkan kos menjalankan perniagaan
- Memberi perlindungan kepada pengarah korporat dan pihak berkepentingan lain dalam syarikat
- Meningkatkan kawalan dalaman, tadbir urus korporat dan tanggungjawab korporat
- Memberi kelonggaran dalam mengurus hal ehwal syarikat
- Mempermudahkan peruntukan bagi pematuhan

Jadual 3.2: Ciri-ciri Utama Akta Syarikat 2016

Mempermudahkan Pembedaan Syarikat dan Membuat Keputusan	Memudahkan Pengurusan dan Penyusunan Semula Modal Saham	Menegaskan Semula Kepentingan Audit dan Laporan Kewangan	Meningkatkan Tadbir Urus dan Tanggungjawab Korporat	Memodenkan Undang-undang Insolvensi bagi Menguruskan Syarikat Bermasalah dan Insolven
Pemegang saham tunggal dan pengarah untuk pembedaan syarikat swasta	Pengenalan rejim tiada nilai tara	Penghapusan Jadual ke-9 dan laporan audit subsidiari (Syarikat hanya perlu menyediakan penyata kewangan yang mematuhi piawaian perakaunan yang diluluskan)	Ganjaran para pengarah diluluskan dalam mesyuarat agung	Peningkatan peruntukan penerimaan
Untuk syarikat swasta, penghapusan: - Peraturan unanimiti untuk resolusi bertulis - Mesyuarat Agung Tahunan	Pengenalan keperluan solvensi	Menghapuskan pulangan tahunan dan penyata kewangan teraudit (Pulangan tahunan dikemukakan pada ulang tahun pembedaan dan penyata kewangan diedarkan kepada ahli dalam tempoh enam bulan dari akhir tahun kewangan syarikat dan satu salinan diserahkan kepada Pendaftar)	Penghapusan had umur maksimum bagi pengarah	Pengenalan mekanisme penyelamatan korporat: - Pengurusan kehakiman - Susunan korporat secara sukarela

Mempermudahkan Pembedaan Syarikat dan Membuat Keputusan	Memudahkan Pengurusan dan Penyusunan Semula Modal Saham	Menegakkan Semula Kepentingan Audit dan Laporan Kewangan	Meningkatkan Tadbir Urus dan Tanggungjawab Korporat	Memodenkan Undang-undang Insolvensi bagi Menguruskan Syarikat Bermasalah dan Insolven
Memorandum & Artikel Persatuan dan perlembagaan pilihan	Belian balik saham dan prosedur alternatif untuk pengurangan modal saham	Pengecualian audit Pendaftar Syarikat mempunyai hak untuk mengecualikan syarikat swasta tertentu daripada melantik juruaudit bagi tahun kewangan	Pengenalan pernyataan solvensi oleh pengarah	Penghalusan peruntukan penggulangan
Templat pembedaan elektronik tunggal - <i>Superform</i>	Keperluan eksplisit untuk pengagihan dividen	Kehadiran juruaudit mandatori pada Mesyuarat Agung Tahunan syarikat awam	Pembayaran ganti rugi dan insurans pengarah	Meningkatkan peruntukan mengenai pengatur dan pembinaan semula
Keupayaan tidak terhad untuk syarikat	Pengenalan bantuan kewangan yang fleksibel	Peletakan jawatan juruaudit - tarikh penamatan ditentukan	Peningkatan sekatan bagi pelanggaran tugas pengarah	Peningkatan hak pemiutang

Impak Akta Syarikat 2016 ke atas PKS

Akta ini memberi kelebihan kepada PKS memandangkan salah satu objektifnya ialah untuk membantu mengurangkan kos pembedaan, penyelenggaraan dan operasi perniagaan di Malaysia. Akta Syarikat 2016 yang baharu merangkumkan persekitaran perniagaan yang dinamik dalam senario korporat global masa kini, selaras dengan pertumbuhan ekonomi Malaysia yang konsisten, yang menuntut pembaharuan pragmatik undang-undang dan prosedur perniagaan tempatan agar syarikat, khususnya PKS, menjadi berdaya saing dan mampu mengekalkan pertumbuhan mampan.

Akta Syarikat 2016 setanding dengan standard global kerana ia memastikan laluan untuk memulakan perniagaan di Malaysia adalah lebih mudah, kos efektif dan fleksibel untuk meningkatkan daya saing, yang seterusnya akan menarik lebih banyak pelaburan dan menggalakkan pertumbuhan PKS.

ii. Blueprint Produktiviti Malaysia

Blueprint Produktiviti Malaysia, yang dilancarkan pada 8 Mei 2017 oleh YAB Perdana Menteri, adalah bertujuan sebagai rangka tindakan yang holistik yang menyasarkan inisiatif bagi meningkatkan tahap produktiviti pada peringkat kebangsaan, sektor dan perusahaan. Blueprint ini bertujuan untuk mengandakan pertumbuhan produktiviti pekerja dari 1.8% dalam tempoh RMKe-10 pada tahun 2015 kepada 3.7% setahun dalam tempoh RMKe-11 .

Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) Malaysia telah berkembang secara berterusan selama lebih dari 25 tahun dan model pertumbuhan inklusif ini telah mengubah sifat ekonomi, daripada yang sangat bergantung kepada produk primer kepada ekonomi yang lebih pelbagai yang mengeksport bukan hanya minyak dan gas serta minyak kelapa sawit tetapi juga produk elektrik dan elektronik. Tahap produktiviti buruh di Malaysia masih meningkat dalam beberapa tahun kebelakangan ini walaupun pada kadar yang lebih rendah berbanding pada tempoh pertumbuhan tinggi pada tahun 1990-an. Pertumbuhan yang didorong input menjadi semakin mahal untuk dikekalkan, dengan setiap unit input yang disuntik ke dalam ekonomi menghasilkan kadar pertumbuhan KDNK yang menurun.

Untuk mengekalkan momentum pertumbuhannya, Malaysia perlu memberi tumpuan terhadap usaha menambahbaik prestasi produktiviti untuk terus mencapai pertumbuhan ekonomi yang mampan. Adalah penting supaya terdapat anjakan daripada pertumbuhan yang didorong oleh input kepada yang didorong oleh produktiviti kerana peningkatan produktiviti yang berkesan akan menjadi asas bagi pertumbuhan ekonomi yang mampan dan menyumbang kepada aspirasi Malaysia untuk menjadi negara berpendapatan tinggi.

Pertumbuhan Produktiviti Buruh Negara di bawah Rancangan Malaysia Ke-11: 3.7% setahun

Untuk mencapai sasaran kebangsaan, setiap sektor perlu meningkatkan produktiviti buruh ke tahap sasaran seperti yang ditunjukkan dalam jadual di bawah.

Jadual 3.3: Sasaran bagi Setiap Sektor Ekonomi

Pembuatan	Perkhidmatan	Pertanian	Perlombongan dan Pengkuarian	Pembinaan
2.6%	4.1%	3.6%	1.1%	9.6%

Pelaksanaan Blueprint yang berjaya akan memastikan penghasilan minda yang lebih berdaya saing dan produktif, seterusnya meningkatkan produktiviti negara bagi memenuhi sasaran RMKe-11.

Lima Teras Strategik Utama

Blueprint ini mentakrifkan lima teras strategik utama yang membentuk asas bagi cadangan untuk meningkatkan produktiviti:

1. Membina Tenaga Kerja Masa Hadapan
2. Memacu Digitalisasi dan Inovasi
3. Memastikan Akauntabiliti Industri terhadap Produktiviti
4. Membentuk Ekosistem yang Mantap
5. Mewujudkan Mekanisme Pelaksanaan Yang Kukuh

Inisiatif Tahap Kebangsaan

Pada peringkat kebangsaan, sepuluh inisiatif yang berpaksikan kepada lima teras strategik ini, memerlukan tindakan segera seperti yang digariskan di bawah.

Jadual 3.4: Lima Pelan Strategik Blueprint Produktiviti Malaysia

TERAS	INISIATIF NASIONAL
Teras 1: Membina Tenaga Kerja Masa Hadapan	Menguatkuasakan perubahan struktur terhadap tenaga kerja dengan menggubal dasar pasaran buruh yang komprehensif termasuk mengurangkan pergantungan kepada pekerja dengan upah dan kemahiran yang rendah
	Mengendalikan perancangan tenaga kerja strategik kebangsaan dengan jangkaan perubahan keperluan merentas sektor
Teras 2: Memacu Digitalisasi dan Inovasi	Memperkuh kesediaan, pengetahuan dan penerapan teknologi oleh perusahaan merentas sektor
	Memperkuh digitalisasi antara PKS menerusi e-dagang dan penerapan teknologi inovatif
Teras 3: Memastikan Akauntabiliti Industri terhadap Produktiviti	Mengurangkan pergantungan kepada subsidi bukan kritikal, dan memastikan usaha liberalisasi dikaitkan dengan penghasilan produktiviti
	Penjajaran semula geran, insentif, pinjaman mudah utama dan mekanisme pembiayaan lain kepada metrik produktiviti dan hasil

TERAS	INISIATIF NASIONAL
Teras 4: Membentuk Ekosistem yang Mantap	Mempercepat usaha untuk meningkatkan pendekatan keseluruhan kerajaan ke arah menangani kekangan kawal selia
	Mewujudkan satu mekanisme akauntabiliti untuk pelaksanaan kajian semula kawal selia oleh Kerajaan
Teras 5: Mewujudkan Mekanisme Pelaksanaan Yang Kukuh	Menginstitusikan model koordinasi dan tadbir urus yang mantap bagi menjamin kepastian pelaksanaan merentas peringkat Kerajaan, sektor dan perusahaan
	Melancarkan gerakan produktiviti di seluruh negara untuk memupuk budaya produktiviti yang lebih kuat merentas segenap segmen masyarakat

Untuk melancarkan inisiatif peringkat kebangsaan, antara keutamaan segera yang dianggap sebagai pengubah signifikan yang akan memberi sumbangan ketara kepada peningkatan produktiviti termasuk, antara lain:

- **Menggalakkan secara aktif penerapan teknologi Revolusi Perindustrian Ke-4 (IR 4.0) oleh syarikat, merentas sektor ekonomi utama**

Bagi menghadapi impak IR 4.0, pewujudan kumpulan dana pelaburan yang berdedikasi dicadangkan - atau dana sedia ada dijajarkan semula - untuk memacu agenda IR 4.0 pada peringkat kebangsaan. Bagi menyokong industri untuk menerapkan IR 4.0, pusat kecemerlangan akan dikenal pasti serta kualiti dan liputan infrastruktur digital, khususnya jalur lebar, akan ditambah baik.

- **Memperkuatkan digitalisasi antara PKS menerusi e-dagang dan penerapan teknologi inovatif**

PKS perlu dibimbing menerusi proses inovasi keseluruhan dengan lancar di bawah satu platform dengan menyediakan akses kepada bantuan teknikal, maklumat pasaran, inkubasi dan kemudahan ujian. Promosi dan pemasaran mengenai faedah e-dagang kepada PKS perlu ditingkatkan dengan kerjasama pelbagai penyedia platform manakala insentif perlu diselaraskan ke arah penyelesaian perniagaan berasaskan ICT untuk manfaat produktiviti. Usaha juga harus dipergiat untuk pengantarabangsaan PKS menerusi eTRADE dan pakatan pasaran strategik.

Untuk membantu memudahkan bagi menjalankan perniagaan, penubuhan satu tettingkap tunggal bagi pendaftaran perniagaan dan keperluan pelesenan perlu dicepatkan untuk mengurangkan beban kawal selia dan memudahkan campur tangan yang disasarkan. Ini sedang dilaksanakan di bawah HIP1 Pelan Induk PKS (2012 - 2020).

Impak Teras 2 (Memacu Digitalisasi dan Inovasi) ke atas PKS

Teras untuk digitalisasi dan inovasi adalah amat penting bagi PKS kerana ia memberi tumpuan kepada teknologi sebagai pengubah signifikan pertumbuhan produktiviti. Teras ini bertujuan untuk menggalakkan peningkatan pelaburan bagi penyelidikan dan pembangunan, penerapan teknologi yang lebih giat untuk meningkatkan kecekapan serta pembangunan persekitaran perniagaan yang bersepadu.

Dua inisiatif kebangsaan yang disyorkan untuk mencapai matlamat ini:

- Memantapkan kesediaan, pengetahuan dan penerapan teknologi oleh perusahaan merentas sektor dengan menggalakkan secara aktif penerapan teknologi IR 4.0 oleh syarikat merentas sektor ekonomi utama
- Memantapkan digitalisasi antara PKS menerusi e-dagang dan penerapan teknologi inovatif

Blueprint ini menyatakan bahawa hala tuju penerapan teknologi pintar pembuatan (Industri 4.0) dan IR 4.0 adalah tidak jelas sementara cabaran modal insan dan akses kepada kepakaran baharu jelas terlihat selain keperluan terhadap pusat kecemerlangan untuk memberikan pengalaman mendalam bagi memacu penerapan oleh industri. Terdapat juga keperluan untuk mengukuhkan amalan inovatif dan perkongsian antara industri dan pengusaha teknikal bertaraf dunia, bermula dengan subsektor utama seperti pembuatan elektrik dan elektronik.

Inisiatif lain bagi menggalakkan penerapan IR 4.0 termasuk menyediakan dana khusus untuk mempromosikan jenis teknologi dan faedah berkaitan bagi IR 4.0 kepada perusahaan merentas sektor. Dana ini juga perlu memberi tumpuan kepada pembangunan modal insan yang diperlukan untuk menjayakan penerapan dan pelaksanaan teknologi IR 4.0. Penjajaran semula program kewangan juga diperlukan untuk memudahkan aliran dana kepada jenis perniagaan yang lebih luas dan pelbagai. Pusat kecemerlangan sektoral akan ditubuhkan bagi menjalankan R&D untuk IR 4.0 bagi memacu transformasi industri. Pelancaran IR 4.0 perlu diberi keutamaan mengikut sektor dan industri yang akan memperoleh impak tertinggi daripada penggunaannya.

Inisiatif di bawah Teras 2 memberi tumpuan khusus kepada pengukuhan digitalisasi dalam kalangan PKS dengan matlamat untuk meningkatkan infrastruktur teknologi bagi PKS supaya memudahkan automasi bagi model perniagaan sedia ada, selain berpotensi untuk meningkatkan perkhidmatan nilai ditambah mereka. Pengukuhan digitalisasi dalam kalangan PKS menerusi e-dagang dan penerapan teknologi inovasi adalah aktiviti keutamaan segera bagi memastikan PKS disokong dengan baik untuk proses ini.

PKS perlu mempunyai pergerakan yang lancar menerusi keseluruhan proses inovasi di bawah satu platform dengan disokong oleh bantuan teknikal, maklumat pasaran serta kemudahan inkubasi dan ujian selaras dengan HIP 2 dalam Pelan Induk PKS.

Penubuhan satu tettingkap tunggal bagi pendaftaran perniagaan dan pelesenan perlu juga dipercepatkan bagi mengurangkan beban kawal selia dan memudahkan intervensi selaras dengan HIP 1 Pelan Induk PKS yang sedang melaksanakan portal maklumat untuk pendaftaran perniagaan dan pelesenan sedang dilaksanakan secara berperingkat.

PKS perlu digalakkan untuk menceburi e-dagang. Promosi dan pemasaran mengenai manfaat e-dagang kepada PKS perlu ditingkatkan menerusi kerjasama dengan penyedia platform. Insentif bagi PKS untuk mengambil bahagian dalam e-dagang akan diperkemas ke arah penyelesaian perniagaan berasaskan ICT yang akan memacu manfaat produktiviti dan juga memberi sokongan kepada PKS untuk memasuki pasaran antarabangsa menerusi platform e-TRADE dan pakatan strategik.

MEMPERCEPAT AGENDA PKS BUMIPUTERA

Bagi memperkukuh PKS Bumiputera, SME Corp. Malaysia, SME Bank dan MIDF menyediakan pakej bantuan bersepadu berdasarkan fasa perniagaan daripada peringkat permulaan kepada pertumbuhan, pengembangan hingga sedia untuk mengeksport. Bantuan ini meliputi perusahaan mikro hingga PKS sedia untuk mengeksport yang menyediakan bantuan seperti modal kerja, penerimaan ICT, automasi dan penjenamaan.

Daripada sejumlah 169 program PKS yang bernilai RM5.85 bilion yang dilaksanakan pada tahun 2017, 58 program adalah untuk PKS Bumiputera bernilai RM1.01 bilion yang bersifat inklusif dan menjurus ke arah kesejahteraan rakyat. Program ini termasuk akses kepada pembiayaan, pembangunan modal insan, akses kepada pasaran, penerapan teknologi & inovasi serta infrastruktur.

SME Corp. Malaysia melaksanakan empat program khusus yang membantu PKS Bumiputera dari peringkat permulaan hingga eksport. Program ini adalah Tunas Usahawan Belia Bumiputera (TUBE) yang menggalakkan dan membantu belia dalam memulakan perniagaan; Program Peningkatan Perusahaan Bumiputera (BEEP) yang membantu PKS Bumiputera dalam produk & proses, pensijilan, pembungkusan, pelabelan serta pengiklanan; Galakan Eksport Bumiputera (GEB) yang membantu PKS Bumiputera sedia untuk mengeksport dalam aktiviti dan program berkaitan eksport; serta LGC Ascend 800 yang mentransformasikan syarikat berprestasi tinggi kepada syarikat bersaiz besar / mini GLC / MNC.

Untuk mempercepat pertumbuhan PKS Bumiputera, tiga sasaran telah dikenal pasti untuk dicapai menjelang 2020:

- Meningkatkan peratusan PKS milikan Bumiputera daripada 37.4% kepada 50%;
- Meningkatkan bilangan syarikat Bumiputera bersaiz besar daripada 400 kepada 800 syarikat;
- Meningkatkan bilangan syarikat permulaan Bumiputera daripada 1,436 kepada 12,000 usahawan

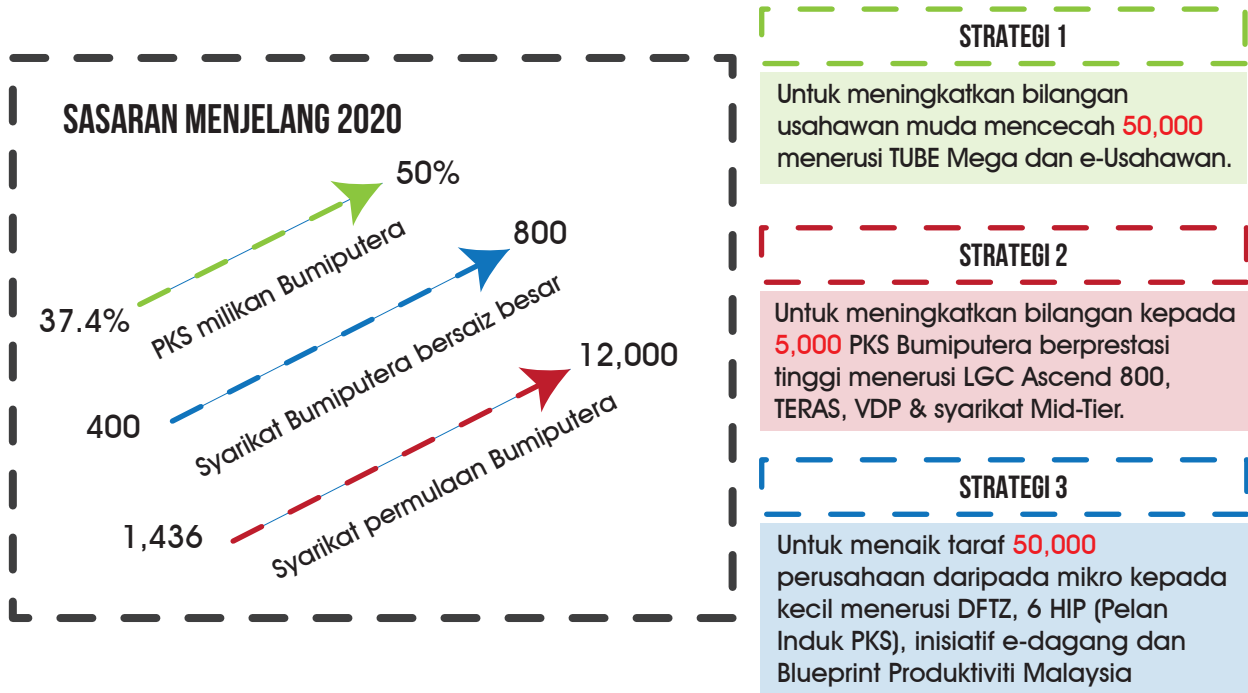
Bagi mencapai sasaran 50% PKS milikan Bumiputera, tiga strategi utama telah dikenal pasti:

- Strategi 1 adalah untuk meningkatkan bilangan usahawan muda mencecah 50,000 menerusi TUBE Mega dan e-Usahawan
- Strategi 2 adalah untuk meningkatkan bilangan kepada 5,000 PKS Bumiputera berprestasi tinggi menerusi LGC Ascend 800, TERAS, Program Pembangunan Vendor (VDP) & syarikat Mid-Tier.
- Strategi 3 adalah untuk menaik taraf 50,000 perusahaan daripada mikro kepada kecil menerusi DFTZ, 6 HIP (Pelan Induk PKS), inisiatif e-dagang dan Blueprint Produktiviti Malaysia. Strategi ini juga bagi menggalakkan penerima dari AIM dan TEKUN untuk menformalkan perniagaan mereka.

Carta 3.1: Mempercepat Agenda PKS Bumiputera

PEMECUTAN *BUMIPUTERA*

Program Pembangunan PKS dan Keusahawanan pada Tahun 2016

Kerajaan menerusi Kementerian dan agensinya terus melaksanakan pelbagai program pembangunan PKS selaras dengan sasaran makro yang ditetapkan di bawah Pelan Induk PKS dan salah satu matlamat utama Pelan Induk PKS adalah untuk meningkatkan tahap produktiviti PKS. Oleh itu, fokus pada tahun 2016 adalah untuk terus memberi tumpuan kepada bidang kritikal, seperti penerapan teknologi dan inovasi serta pembangunan modal insan yang akan terus mendorong pembangunan PKS dalam ekonomi. Program ini juga menangani isu utama lain yang mempengaruhi operasi PKS, seperti akses kepada pembiayaan dan pasaran.

Pada tahun 2016, dana bernilai RM7.95 bilion telah digunakan untuk melaksanakan 154 program pembangunan PKS bagi membantu 529,390 penerima manfaat PKS. Daripada jumlah ini, 72.5% dibiayai oleh Kerajaan yang membabitkan perbelanjaan bernilai RM5.77 bilion untuk melaksanakan 133 program (86.4% daripada jumlah keseluruhan) yang memberi manfaat kepada 515,429 penerima manfaat PKS. Sejumlah 21 program dibiayai dana persendirian bernilai RM2.18 bilion dan memberi manfaat kepada 13,961 penerima manfaat PKS. Selain menangani cabaran asas pendanaan dan meningkatkan akses kepada pasaran, program ini juga bertujuan untuk meningkatkan produktiviti serta menggalakkan penerapan inovasi dan teknologi bagi membangunkan sektor PKS yang berdaya tahan, inovatif dan akhirnya, sektor PKS yang berpembangunan mampan.

Seperti pada tahun-tahun sebelumnya, perbelanjaan terbesar pada tahun 2016, iaitu 85% daripada jumlah dana Kerajaan tertumpu pada meningkatkan Akses kepada Pembiayaan; diikuti oleh Akses kepada Pasaran (6.3%) serta Penerapan Teknologi & Inovasi (5.2%). Sebaliknya, jumlah terbesar program telah dilaksanakan di bawah Pembangunan Modal Insan, Akses kepada Pasaran dan Akses kepada Pembiayaan. Program di bawah Akses kepada Pembiayaan akan dibincangkan dalam Bab 6.

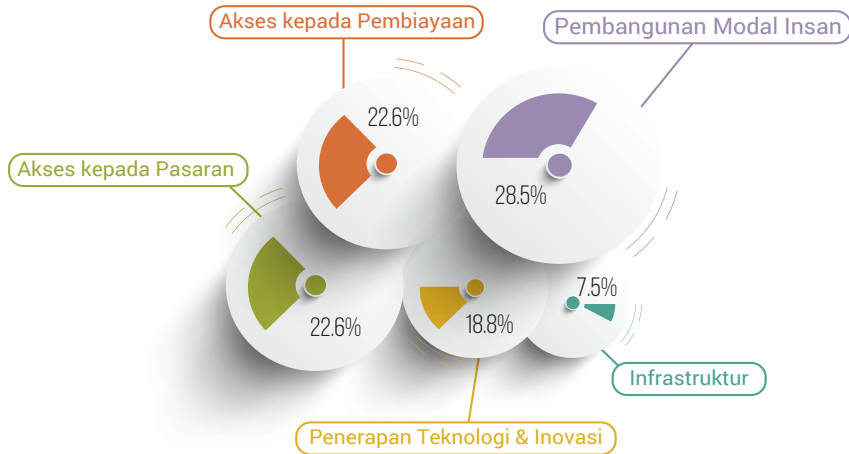
Jadual 4.1: Program Pembangunan PKS 2016 (Dibiayai oleh Kerajaan) mengikut Bidang Tumpuan

BIDANG TUMPUAN	Bilangan Program	Perbelanjaan Kewangan (RM juta)	Penerima Manfaat PKS
Pembangunan Modal Insan	38	130.2	88,254
Akses kepada Pembiayaan	30	4,902.4	410,511
Akses kepada Pasaran	30	364.1	14,004
Penerapan Teknologi dan Inovasi	25	300.4	2,593
Infrastruktur	10	68.5	67
Jumlah	133	5,765.6	515,429

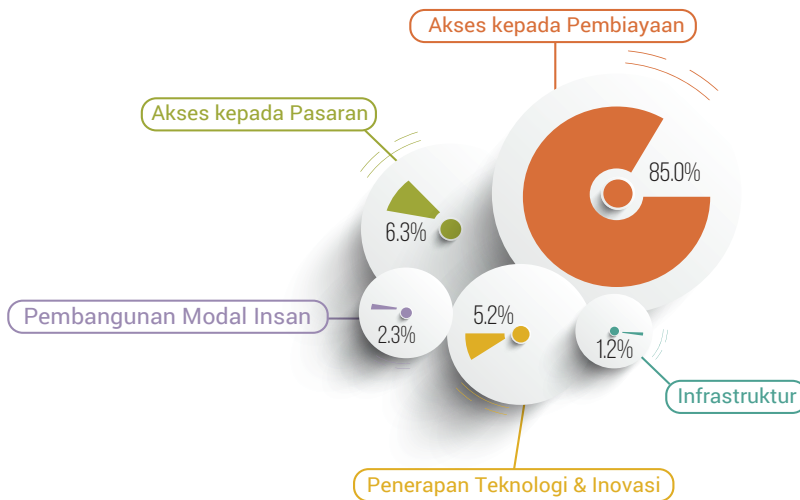
“ Pada tahun 2016, dana bernilai RM7.95 bilion telah digunakan untuk melaksanakan 154 program pembangunan PKS bagi membantu 529,390 penerima manfaat PKS ”

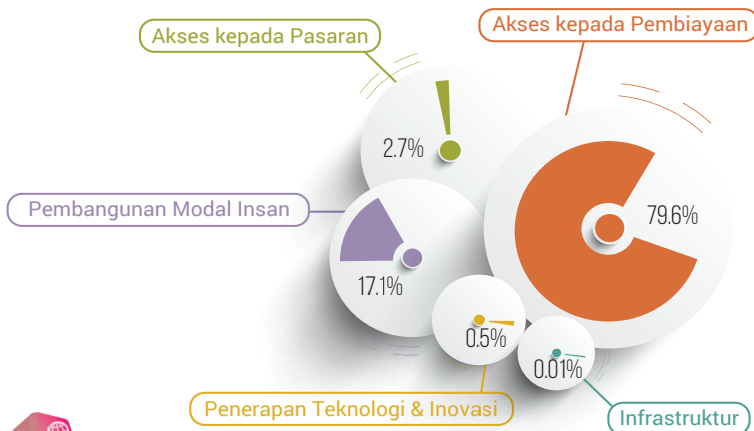
Carta 4.1: Bilangan Program mengikut Bidang Tumpuan (%)

Carta 4.2: Perbelanjaan Kewangan mengikut Bidang Tumpuan (%)

Carta 4.3: Bilangan Penerima Manfaat PKS mengikut Bidang Tumpuan (%)

PEMBANGUNAN MODAL INSAN

Modal insan adalah aset terpenting yang diperlukan oleh sesebuah syarikat untuk bergerak maju ke arah pertumbuhan dan inovasi. Pelaburan dalam pembangunan modal insan membuka peluang kepada bakat yang belum diterokai dan membawa pulangan dalam bentuk pemimpin dan pembuat keputusan yang lebih bagus dan akhirnya pulangan pelaburan yang lebih tinggi kepada perniagaan. Menyedari hakikat ini, Kerajaan selama bertahun telah meneruskan tumpuan terhadap isu berkaitan modal insan yang dihadapi oleh PKS.

Pada tahun 2016, penekanan terhadap pembangunan modal insan diteruskan, dengan 38 program Pembangunan Modal Insan, jumlah tertinggi dalam kalangan semua bidang tumpuan, dilaksanakan dengan perbelanjaan bernilai RM130.2 juta bagi membantu 88,254 penerima manfaat PKS. Antara program Pembangunan Modal Insan berkaitan keusahawanan yang dibiayai oleh Kerajaan untuk tahun 2016 termasuk:

- **Bumiputera ICT Demand Aggregation (BiDA) 2.0** bertujuan mewujudkan dan menghimpunkan permintaan bagi syarikat ICT Bumiputera yang berkelayakan serta untuk membangunkan usahawan Bumiputera baharu dan mampan dalam industri. BiDA 2.0 menggunakan peruntukan bernilai RM27.6 juta bagi membantu 175 PKS. Pelaksana program ini adalah Perbadanan Ekonomi Digital Malaysia (MDEC).
- **Pembangunan Usahawan PKS** bertujuan untuk mewujudkan 77,200 usahawan Bumiputera antara tahun 2016 sehingga 2020, dengan jumlah sasaran 15,450 pada tahun 2016. Majlis Amanah Rakyat (MARA), pelaksana program ini membelanjakan RM20 juta untuk program yang membantu 15,450 PKS.
- **Program Keupayaan PKS** bertujuan meningkatkan keupayaan pemilik perniagaan dan pembuat keputusan dalam strategi perniagaan, inovasi, produktiviti dan pembangunan modal insan (program peringkat strategik) serta meningkatkan kecekapan pekerja PKS menerusi program pensijilan (program tahap fungsian). Pembangunan Sumber Manusia Berhad (PSMB) membelanjakan RM15 juta untuk melaksanakan program ini bagi membantu 3,000 PKS.
- **Program Peningkatan Perniagaan INSKEN** bertujuan untuk menyediakan kemahiran dan pengetahuan keusahawanan yang komprehensif bagi membangunkan perniagaan yang mampan menerusi kaunseling, latihan, perundingan dan pemudahan perniagaan. INSKEN membelanjakan RM2.5 juta untuk melaksanakan program ini bagi membantu 3,559 PKS.
- **Program Coach and Grow (CGP)** adalah program yang didorong oleh pasaran bertujuan untuk menyatukan pemain utama dalam ekosistem keusahawanan bagi melatih usahawan sedia ada bagi membawa perniagaan mereka ke tahap yang lebih tinggi menerusi bimbingan khusus. CGP juga berfungsi sebagai program bimbingan khusus dan latihan yang direka untuk menyediakan usahawan dengan alat dan tunjuk cara bagi melaksanakan strategi dan rancangan semasa peringkat pengkomersialan dan pertumbuhan. Cradle Fund Sdn Bhd membelanjakan RM3.3 juta untuk melaksanakan program ini bagi membantu 105 PKS.

- **Program Keusahawanan Belia: *Social Intropreneurship (Impact Jam)*, *Y@Brand*, Rangkaian Keusahawanan Belia, Kursus Perniagaan Intensif, Program *Packaging Make-over* dan Program *Agro-Biz***

Program ini bertujuan untuk meningkatkan keusahawanan, pengetahuan dan kemahiran bagi usahawan berpotensi, baharu dan sedia ada menerusi pelbagai latihan dan program dengan menyediakan pusat sehenti untuk usahawan muda membina rangkaian dengan organisasi pembangunan usahawan dan institusi pembiayaan usahawan serta membantu mereka dalam mempromosikan dan memasarkan produk di bawah jenama mereka sendiri. Jabatan Belia dan Sukan, Kementerian Belia dan Sukan (KBS) membelanjakan RM1 juta untuk melaksanakan program bagi 1,500 usahawan muda.

PENERAPAN TEKNOLOGI & INOVASI

Teknologi mempunyai potensi untuk merevolusikan hampir setiap jenis perniagaan. Perubahan teknologi datang dengan pesat kepada perniagaan pelbagai saiz merentas semua industri dan kecekapan teknologi dan inovasi adalah kunci kepada kemampanan jangka panjang perniagaan, terutamanya PKS. Kerajaan di seluruh dunia memberikan penekanan yang lebih besar terhadap penerapan teknologi dan inovasi oleh perniagaan bagi meningkatkan sumbangan mereka terhadap ekonomi negara. Kerajaan Malaysia juga telah memberi tumpuan kepada bidang utama ini secara terus menerus selama bertahun-tahun menerusi pelbagai inisiatif dan program untuk mendorong kecekapan teknologi dan kejayaan inovasi dalam kalangan PKS.

Pada tahun 2016, sejumlah 25 program Penerapan Teknologi & Inovasi dilaksanakan dengan perbelanjaan bernilai RM300.4 juta bagi membantu 2,593 penerima manfaat PKS. Antara program yang dilaksanakan untuk memudahkan objektif Kerajaan dalam penerapan teknologi dan inovasi termasuk:

- **Dana Pra-Pengkomersialan** bertujuan untuk membantu pengkomersialan proses, teknologi atau produk baharu atau penambahbaikan terhadap proses dan teknologi sedia ada serta untuk mewujudkan persekitaran mesra teknopreneur. Pelaksananya, Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI), membelanjakan RM35.8 juta untuk melaksanakan program ini bagi membantu 26 PKS.
- **Penilaian Mutu Produk, Lawatan Teknikal dan Pemantauan Prestasi Usahawan secara Berkala** adalah program peningkatan produktiviti di bawah Usahawan Bimbingan MARDI. Ia bertujuan untuk membangunkan usahawan teknologi menerusi penyelesaian masalah inovasi teknologi, pembangunan produk, pembangunan sistem serta perkhidmatan pengeluaran dan kawalan kualiti dengan matlamat utama untuk memperoleh pensijilan. Program ini dilaksanakan oleh Institut Penyelidikan dan Kemajuan Pertanian Malaysia (MARDI) dengan perbelanjaan bernilai RM50 juta.
- **Dana Pengkomersialan Penyelidikan & Pembangunan (CRDF)** adalah program pengkomersialan yang memanfaatkan sains, teknologi dan inovasi bagi pembangunan dan penjana kekayaan negara menerusi pengkomersialan produk dan proses. Perbadanan Pembangunan Teknologi Malaysia (MTDC) membelanjakan RM54.1 juta untuk melaksanakan CRDF bagi membantu 33 PKS.

- **Pembiayaan Pengkomersialan Bioteknologi (BCF)** adalah program pengkomersialan yang bertujuan menyediakan pembiayaan untuk bidang tumpuan bioteknologi serta untuk melengkapkan pembiayaan sektor awam dan swasta sedia ada dengan menyediakan akses mudah kepada kemudahan pembiayaan. Perbadanan Pembangunan Bioekonomi Malaysia (*Bioeconomy Corporation*) melaksanakan BCF dengan perbelanjaan bernilai RM20 juta untuk tiga PKS.
- **Rangkaian Penyelidikan Awam-Swasta (PPRN)** adalah program peningkatan produktiviti yang bertujuan untuk mewujudkan ekosistem mesra pengetahuan secara memperkukuh kerjasama sektor awam dan swasta menerusi penyelidikan dan inovasi, meningkatkan produktiviti industri menerusi penerapan teknologi terkini; menggalakkan ahli akademik menjalankan penyelidikan berasaskan permintaan; serta menawarkan geran berpadanan untuk projek inovasi yang didorong oleh permintaan dalam skop pembangunan serta inovasi produk dan proses serta peningkatan nilai dalam rantai bekalan. Program ini dilaksanakan menerusi pelbagai institusi pengajian tinggi di bawah naungan Kementerian Pengajian Tinggi (KPT). Sejumlah RM8.8 juta dibelanjakan bagi membantu 244 PKS.
- **Sistem Teknologi Pintar MAI (MITS)** adalah program produktiviti yang bertujuan untuk menyediakan pengkomputeran *i-Cloud* automotif dan pengalaman 3D dengan matlamat untuk membangunkan vendor tempatan sedia ada ke Tahap 4. Institut Automotif Malaysia (MAI) membelanjakan RM4.5 juta untuk melaksanakan MITS bagi membantu 680 PKS dalam industri automotif.
- **Pelaksanaan Aktiviti Teras yang Menyasarkan Peningkatan Produktiviti dan Pengembangan Pasaran PKS dengan Kerjasama SIRIM-Fraunhofer** bertujuan untuk meningkatkan penerapan teknologi dan aplikasi oleh PKS dan menampilkan aktiviti, seperti pelaksanaan aktiviti teras yang menyasarkan peningkatan produktiviti dan pengembangan pasaran PKS. SIRIM melaksanakan program ini dengan perbelanjaan bernilai RM4.1 juta bagi membantu 186 PKS.

AKSES KEPADA PASARAN

Keupayaan sesebuah syarikat untuk menjual barangan dan perkhidmatannya dalam pasaran tempatan dan merentas sempadan, jelas merupakan faktor utama kejayaannya. PKS di Malaysia menghadapi cabaran dalam mengakses pasaran luar negeri disebabkan oleh pelbagai faktor seperti kurang pengetahuan dan risikan mengenai pasaran eksport atau rangkaian. Mengambil kira saiz pasaran domestik, adalah penting bagi PKS memasuki pasaran eksport untuk terus berkembang. Bagi menggalakkan dan memudahkan PKS tempatan meninjau melangkaui pasaran tradisional mereka, Kerajaan selama bertahun telah memperkenalkan pelbagai inisiatif dan program untuk membantu mereka menembusi pasaran baharu. Pada tahun 2016, sejumlah 30 program Akses kepada Pasaran dilaksanakan dengan perbelanjaan bernilai RM364.1 juta bagi membantu 14,004 penerima manfaat PKS. Antara program Akses kepada Pasaran yang dibiayai oleh Kerajaan termasuk:

- **Geran Pembangunan Pasaran / Geran Promosi Eksport (MDG / GPE)** adalah program promosi (antarabangsa) bagi membantu PKS, penyedia perkhidmatan, persatuan perdagangan dan industri, dewan perdagangan dan badan profesional untuk menjalankan aktiviti bagi membangunkan pasaran eksport. MATRADE melaksanakan MDG / GPE dengan perbelanjaan bernilai RM35 juta bagi membantu 1,911 PKS.
- **Program Going Export (GoEx)** adalah program promosi (antarabangsa) yang bertujuan untuk mengenal pasti, memupuk dan membangunkan PKS supaya menjadi lebih berdaya saing di arena antarabangsa, menyediakan akses kepada rangkaian antarabangsa serta memperluas peluang perniagaan baharu dengan pasaran sedia ada dan baharu. MATRADE membelanjakan RM7.8 juta dalam melaksanakan GoEx bagi membantu 30 PKS.
- **Galakan Eksport Bumiputera (GEB)** bertujuan untuk membangunkan pengeksport PKS Bumiputera menerusi pendekatan bantuan bersepadu dalam meneroka pasaran antarabangsa yang baharu. SME Corp. Malaysia melaksanakan GEB dengan perbelanjaan bernilai RM10.7 juta bagi membantu 16 PKS.
- **Program Pembangunan Vendor (VDP)** adalah program penghubungan untuk membantu vendor PKS Bumiputera dalam industri perkhidmatan dan berasaskan pembuatan. Program ini dijalankan dengan kerjasama GLC dan MNC. Bahagian Keusahawanan Bumiputera dan IKS MITI melaksanakan VDP dengan perbelanjaan bernilai RM6.5 juta bagi membantu 111 PKS.
- **Program Peningkatan Produk dan Kualiti (GroomBig / ECER)** bertujuan untuk memupuk, membimbing dan menaiktaraf PKS Bumiputera ke peringkat yang lebih tinggi – dari perusahaan mikro ke PKS – dan akhirnya, menjadi pengeksport. SIRIM melaksanakan GroomBig / ECER dengan perbelanjaan bernilai RM3.7 juta bagi membantu 135 PKS.
- **Penyediaan & Pengukuhan Rangkaian Peruncitan Pasar Tani dan Gerai Buah-buahan Segar (GBBS)** adalah program promosi (domestik) untuk menyediakan pelbagai kedai runcit bagi petani dan pekebun kecil bagi memasarkan produk mereka secara langsung. FAMA melaksanakan GBBS dengan perbelanjaan bernilai RM3.4 juta.
- **Program Pemasaran Kraf** adalah program promosi untuk meningkatkan jualan kraf dalam pasaran domestik dan antarabangsa. Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia (Kraftangan Malaysia) melaksanakan program ini dengan perbelanjaan bernilai RM1.0 juta bagi membantu 2,555 PKS.

INFRASTRUKTUR

Infrastruktur yang sesuai bagi PKS adalah penting untuk membolehkan mereka berkembang memandangkan kualiti infrastruktur untuk PKS mempunyai pengaruh yang ketara terhadap kualiti produk dan perkhidmatan mereka, dan seterusnya daya saing mereka. Melihat keadaan ini, Kerajaan selama bertahun telah memberi tumpuan terhadap penyediaan infrastruktur sokongan yang memperkasakan PKS untuk berkembang dari segi saiz dan kualiti. Dasar ini diteruskan pada tahun 2016 apabila 10 program infrastruktur dengan perbelanjaan bernilai RM68.5 juta dilaksanakan bagi membantu 67 penerima manfaat PKS. Antara program yang dibiayai oleh Kerajaan termasuk:

- **PROSPER Property** adalah program Premis Fizikal/Perniagaan dengan pelaksana program mengambil tanggungjawab untuk membeli premis runcit di lokasi strategik bagi meningkatkan pemilikan Bumiputera dalam hartanah komersial. PUNB melaksanakan program ini dengan perbelanjaan bernilai RM30.3 juta.
- **Pembangunan Inkubator** melibatkan pembangunan BioValley Park di Sarawak. Objektifnya adalah untuk menyokong pembangunan produk baharu dan pemprosesan produk berasaskan bio; menyediakan kemudahan kilang perintis bagi membantu industri dalam menghasilkan ekstrak fitokimia dan inokulum pada skala perintis; menyediakan kemudahan ujian dan pembangunan berkualiti tinggi bagi industri dalam bentuk analisis peningkatan dan jaminan kualiti produk; melaksanakan penyelidikan kontrak dan latihan untuk industri dan agensi penyelidikan; serta menyediakan infrastruktur dan kemudahan untuk inkubator. Kementerian Pembangunan Perindustrian dan Usahawan, Perdagangan dan Pelaburan Sarawak (MIETI Sarawak) melaksanakan program ini dengan perbelanjaan bernilai RM23.3 juta.
- **Pembangunan Kilang Siap Bina Industri Kecil dan Sederhana untuk Bumiputera di Kawasan Perindustrian Pasir Gudang** adalah program Premis Fizikal/Perniagaan bertujuan membina 30 unit kilang di Kawasan Perindustrian Pasir Gudang bagi menyediakan premis perniagaan dan mewujudkan peluang perniagaan bagi PKS Bumiputera. Johor Corporation (JCorp) melaksanakan program ini dengan perbelanjaan bernilai RM13.7 juta.
- **Pembangunan Premis Perniagaan** adalah program Premis Fizikal/Perniagaan dengan 14 unit garaj terpisah dibina di IKS Ayer Panas, Jasin, Melaka. Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka (PKNM) melaksanakan program ini dengan perbelanjaan bernilai RM7.3 juta.
- **Anjung Usahawan** adalah program Premis Fizikal/Perniagaan untuk menyediakan premis perniagaan dan meningkatkan keupayaan keusahawanan. Unit Pembangunan Usahawan dan Industri Halal (UPUIH), Jabatan Ketua Menteri, Sarawak melaksanakan program ini dengan perbelanjaan bernilai RM6 juta.
- **Pembangunan Premis Perniagaan** adalah program Premis Fizikal/Perniagaan untuk membangunkan Taman Perindustrian PKS Perbadanan Pembangunan Ekonomi Sabah (SEDCO) dengan menyediakan premis perindustrian untuk usahawan. SEDCO melaksanakan program ini dengan perbelanjaan bernilai RM4.6 juta.
- **Pembinaan Premis Perniagaan** adalah program Premis Fizikal / Perniagaan untuk menyediakan premis perniagaan bagi usahawan Orang Asli. Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA) melaksanakan program ini dengan perbelanjaan bernilai RM1.9 juta.

Program Pembangunan PKS dan Keusahawanan pada Tahun 2017

Program pembangunan PKS untuk tahun 2017, seperti pada tahun-tahun sebelumnya, bertujuan untuk menangani pelbagai isu yang dihadapi oleh PKS dalam bidang kritikal operasi perniagaan, iaitu akses kepada pembiayaan, pembangunan modal insan dengan penekanan terhadap pembangunan keusahawanan dan produktiviti, penerapan teknologi dan inovasi dengan penekanan terhadap peningkatan kecekapan teknologi PKS dan akhirnya tahap produktiviti mereka, akses kepada pasaran untuk mendorong pasaran domestik dan antarabangsa; serta penyediaan infrastruktur yang baik untuk pertumbuhan PKS.

Sejumlah 169 program pembangunan PKS sedang dilaksanakan pada tahun 2017 dengan dana berjumlah RM5.85 bilion bagi membantu 80,860 penerima manfaat PKS. Daripada jumlah itu, Kerajaan membiayai 87.6% (148) daripada program manakala 21 yang lain dibiayai dana persendirian. Kerajaan telah memberi komitmen kewangan bernilai RM2.50 bilion (42.8% daripada jumlah peruntukan bagi tahun ini) untuk melaksanakan melalui Kementerian dan Agensi (M&As) program di bawah bidang kuasanya bagi faedah 66,410 penerima manfaat PKS. Program yang dibiayai dana persendirian mempunyai komitmen kewangan berjumlah RM3.34 bilion (56.9% daripada jumlah peruntukan) bagi membantu 14,450 penerima manfaat PKS.

Seperti pada tahun-tahun sebelumnya, sebahagian besar pembiayaan Kerajaan, 77.1% (RM1.93 bilion), adalah bagi program Akses kepada Pembiayaan untuk menangani isu yang dihadapi oleh PKS. Peruntukan ini akan membiayai pelaksanaan 34 program Akses kepada Pembiayaan untuk jumlah sasaran 22,524 penerima manfaat PKS. Sebagai mencerminkan penekanan Kerajaan untuk membantu PKS dalam Penerapan teknologi dan Inovasi, RM236.7 juta (9.5% daripada jumlah dana Kerajaan) telah disediakan untuk membiayai 25 program dalam bidang tumpuan ini bagi faedah 1,995 penerima manfaat PKS.

Program terbanyak yang dilaksanakan pada tahun 2017 adalah untuk Pembangunan Modal Insan, satu petunjuk mengenai tumpuan Kerajaan untuk meningkatkan tahap produktiviti tenaga kerja negara yang sebahagian besarnya digajikan oleh PKS. Sejumlah 40 program untuk bidang tumpuan ini dibiayai peruntukan bernilai RM137.7 juta (5.5% daripada peruntukan) untuk 37,820 penerima manfaat PKS.

Bagi membantu PKS berkembang ke pasaran baharu serta menembusi pasaran eksport, 34 program Akses kepada Pasaran telah dirancang dan sedang dilaksanakan bagi 4,016 penerima manfaat PKS. Peruntukan bernilai RM129.5 juta (5.2% daripada jumlah peruntukan) telah disediakan untuk membiayai program ini.

Sementara itu, 14 program Infrastruktur – terutamanya untuk menyediakan premis perniagaan yang bersesuaian di lokasi strategik bagi PKS menjalankan perniagaan – akan dilaksanakan pada tahun 2017 dengan pembiayaan bernilai RM61.7 juta bagi membantu 55 penerima manfaat PKS.

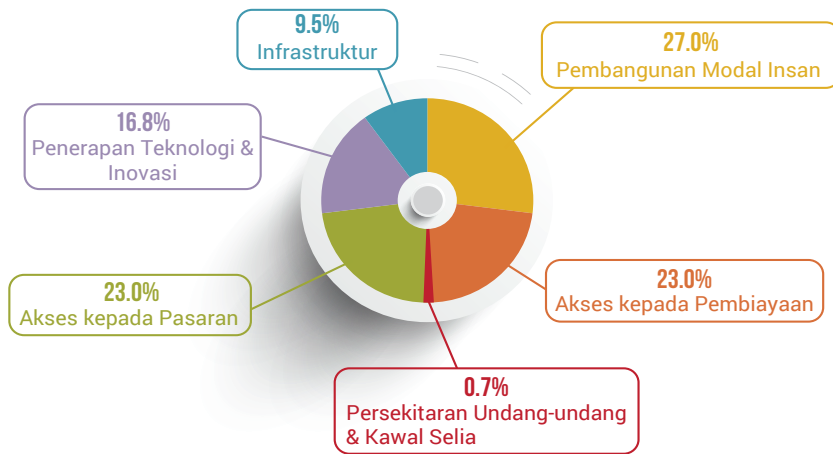
Terdapat juga satu Program Persekitaran Undang-undang dan Kawal Selia dengan peruntukan bernilai RM8 juta, bagi membantu PKS dari segi kawal selia dalam menjalankan perniagaan supaya dapat meringankan beban kawal selia bagi usahawan.

Jadual 5.1: Program Pembangunan PKS untuk Tahun 2017 (Dibiayai oleh Kerajaan) mengikut Bidang Tumpuan

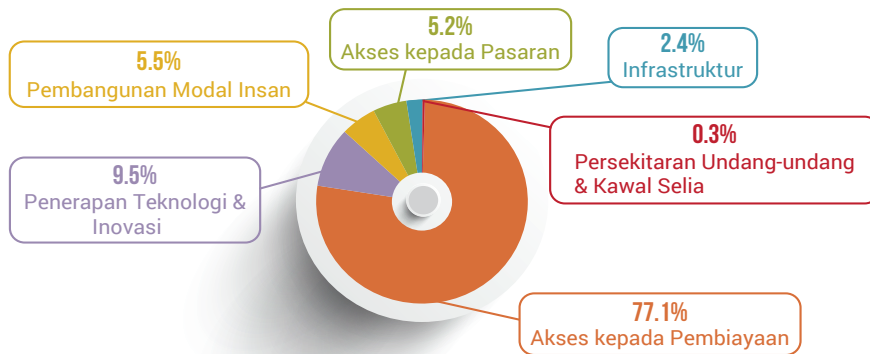
Bidang Tumpuan	Bilangan Program	Komitmen Kewangan (RM juta)	Sasaran Penerima Manfaat PKS
Akses kepada Pembiayaan	34	1,929.8	22,524
Penerapan Teknologi & Inovasi	25	236.7	1,995
Pembangunan Modal Insan	40	137.7	37,820
Akses kepada Pasaran	34	129.5	4,016
Infrastruktur	14	61.7	55
Persekitaran Undang-undang dan Kawal Selia	1	8.0	Tiada
Jumlah	148	2,503.4	66,410

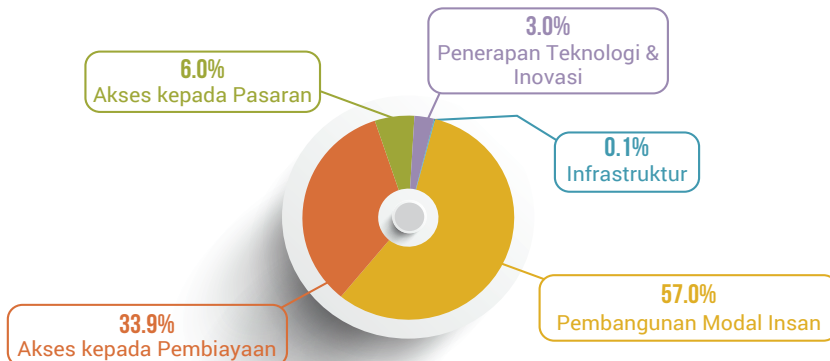
Carta 5.1: Bilangan Program mengikut Bidang Tumpuan (%)

Carta 5.2: Komitmen Kewangan mengikut Bidang Tumpuan (%)

Carta 5.3: Penerima Manfaat PKS mengikut Bidang Tumpuan (%)

PEMBANGUNAN MODAL INSAN

Guna tenaga adalah aset terpenting sesebuah syarikat. Walau bagaimanapun, cabaran berterusan yang dialami oleh PKS bukan sahaja mengenai cara untuk menarik bakat tetapi juga bagi meningkatkan keupayaan tenaga kerja sedia ada dengan memperkasakan mereka untuk menyumbang kepada pertumbuhan perniagaan. Bagi mengukuhkan lagi PKS dan meningkatkan tahap produktiviti, Kerajaan selama bertahun-tahun telah memperkenalkan pelbagai inisiatif berdasarkan objektif Pelan Induk PKS bagi membantu PKS dalam bidang penting perniagaan ini. Pelbagai program Pembangunan Modal Insan berperanan bukan sekadar untuk meningkatkan kemahiran atau melatih semula kemahiran pekerja tetapi juga untuk membantu majikan meningkatkan pengurusan sumber manusia.

Bagi tahun 2017, Kerajaan telah menyediakan dana bernilai RM137.7 juta (5.5% daripada jumlah peruntukan Kerajaan) untuk melaksanakan 40 program Pembangunan Modal Insan (27.0% daripada jumlah program yang dibiayai oleh Kerajaan) bagi 37,820 penerima manfaat PKS.

Antara program yang dilaksanakan termasuk:

- **Pemantapan Syarikat Usahawan Korporat** adalah program pembangunan keusahawanan bagi mewujudkan 500 usahawan dan 100 syarikat tiga bintang antara tahun 2016 - 2020. Majlis Amanah Rakyat (MARA) menjalankan program ini dengan peruntukan RM12.5 juta.
- **Membangunkan Usahawan Lulusan Usahawan Institusi Pendidikan MARA (IPMa)** adalah program pembudayaan keusahawanan untuk membangunkan 4,500 usahawan IPMa antara tahun 2016 - 2020. MARA menjalankan program ini dengan peruntukan RM7.5 juta.
- **Program Peningkatan Perniagaan INSKEN** adalah program pembangunan keusahawanan yang dijalankan oleh Jabatan Perdana Menteri. Program ini, yang mempunyai peruntukan RM7.2 juta bagi 500 penerima manfaat, menyediakan kemahiran dan pengetahuan keusahawanan yang komprehensif menerusi kaunseling, latihan, perundingan dan fasilitasi perniagaan untuk memperkasakan peserta bagi membangunkan perniagaan yang mampan.
- **Skim Peningkatan Produktiviti Enterpris - Blueprint Produktiviti Malaysia (SPPE-MPB)** ialah program pembangunan keusahawanan yang menfokuskan kepada peningkatan produktiviti. Perbadanan Produktiviti Malaysia (MPC) menjalankan program ini dengan RM5 juta bagi membantu 125 PKS.
- **SME Seller Adoption** bertujuan untuk mempercepat penggunaan e-dagang oleh PKS menerusi kempen kesedaran kebangsaan, latihan, pembangunan bakat dan penubuhan sumber e-dagang sehenti. Perbadanan Ekonomi Digital Malaysia (MDEC) menjalankan program ini dengan peruntukan RM0.95 juta bagi membantu 20,000 penerima manfaat.
- **Program Latihan Eksport** adalah program pembangunan keusahawanan untuk melengkapkan PKS dengan pengetahuan dan kemahiran bagi meningkatkan keupayaan eksport mereka. Perbadanan Pembangunan Perdagangan Luar Malaysia (MATRADE) menjalankan program ini dengan peruntukan RM0.75 juta bagi membantu 4,000 PKS.

“ Bagi memastikan kecekapan teknologi PKS Malaysia adalah terkini, Kerajaan telah memberi penekanan terhadap keperluan untuk penerapan teknologi dan budaya inovasi ”

PENERAPAN TEKNOLOGI & INOVASI

Teknologi dan inovasi merupakan pengubah signifikan perniagaan. Bagi memastikan kecekapan teknologi PKS Malaysia adalah terkini, Kerajaan telah memberi penekanan terhadap keperluan untuk penerapan teknologi dan budaya inovasi. Pelbagai skim telah diperkenalkan untuk mempercepat penggunaan teknologi oleh PKS tempatan. Bagi tahun 2017, Kerajaan telah menyediakan sejumlah RM236.7 juta (9.5% daripada jumlah keseluruhan) dalam bentuk pembiayaan untuk melaksanakan 25 program Penerapan Teknologi & Inovasi bagi 1,995 penerima manfaat PKS.

Antara program termasuk:

- **Dana Pra-Pengkomersialan** bagi membantu PKS membangunkan proses, teknologi atau produk baharu atau untuk menambahbaik yang sedia ada untuk tujuan pengkomersialan serta mewujudkan persekitaran yang akan memupuk pertumbuhan tekno-usahawan dan meningkatkan penerapan teknologi inovatif dalam komuniti sebagai tanggungjawab sosial. Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI) menjalankan program ini dengan peruntukan RM65 juta.
- **Dana Pengkomersialan Penyelidikan & Pembangunan (CRDF)** memanfaatkan sains, teknologi dan inovasi untuk pembangunan negara dan penciptaan kekayaan menerusi pengkomersialan produk dan proses. Perbadanan Ekonomi Digital Malaysia (MDEC) menjalankan program ini dengan peruntukan RM40 juta.
- **HIP 2: Platform Pengkomersialan Teknologi (TCP)** bertujuan menghubungkan semua inisiatif inovasi sedia ada di bawah satu platform untuk memastikan PKS bergerak dengan lancar dari satu tahap ke tahap yang lain dalam keseluruhan proses inovasi. PlaTCOM Ventures Sdn Bhd (sebuah agensi, Agensi Inovasi Malaysia) menjalankan program ini dengan peruntukan RM30 juta bagi 26 PKS
- **Pembiayaan Pengkomersialan Bioteknologi (BCF)** menyediakan pembiayaan untuk bidang tumpuan bioteknologi dan melengkapkan pembiayaan sektor awam dan swasta sedia ada dengan menyediakan akses mudah kepada kemudahan pembiayaan. Program ini dijalankan oleh Perbadanan Pembangunan Bioekonomi Malaysia (*Bioeconomy Corporation*) dengan peruntukan RM20 juta.
- **Program Peningkatan Perusahaan Bumiputera (BEEP)** bertujuan untuk membangunkan PKS Bumiputera yang berpotensi di semua negeri dengan menyediakan pakej bantuan yang komprehensif merangkumi bantuan kewangan dan khidmat nasihat. SME Corp. Malaysia menjalankan program ini dengan peruntukan RM10 juta bagi 240 PKS.

- **Sistem Teknologi Pintar MAI (MITS)** menyediakan pengkomputeran *i-Cloud* automotif dan pengalaman 3D kepada PKS dalam sektor automotif dengan matlamat untuk membangunkan vendor tempatan sedia ada ke Tahap 4. Institut Automotif Malaysia (MAI) menjalankan program ini dengan peruntukan RM2.2 juta bagi 1,180 PKS.

AKSES KEPADA PASARAN

PKS perlu mengembangkan pasaran mereka di peringkat tempatan dan antarabangsa untuk kemampaan jangka panjang perniagaan mereka. Dengan potensi eksport yang besar dalam Komuniti Ekonomi ASEAN (AEC) dan di tempat lain, Kerajaan secara aktif memperkenalkan pelbagai inisiatif bukan sahaja untuk meningkatkan keupayaan eksport PKS tetapi juga bagi membantu mereka mengembangkan pasaran domestik.

Bagi tahun 2017, sejumlah RM129.5 juta (5.2% daripada jumlah keseluruhan) dalam bentuk pembiayaan telah disediakan bagi melaksanakan 34 program untuk memudahkan pengembangan pasaran dan pertumbuhan pasaran untuk PKS. Program ini akan memberi manfaat kepada 4,016 penerima manfaat PKS:

Antara program bagi tahun 2017 termasuk:

- **Geran Pembangunan Pasaran (MDG) / Geran Promosi Eksport (GPE)** adalah program promosi antarabangsa untuk membantu PKS, penyedia perkhidmatan, persatuan perdagangan dan industri, dewan perdagangan dan badan profesional untuk menjalankan aktiviti membangunkan pasaran eksport. Perbadanan Pembangunan Perdagangan Luar Malaysia (MATRADE) menjalankan program ini dengan peruntukan RM30 juta bagi 1,500 PKS.
- **Galakan Eksport Bumiputera (GEB)** bertujuan untuk membangunkan PKS Bumiputera sebagai pengeksport menerusi skim bantuan bersepadu. SME Corp. Malaysia melaksanakan program ini dengan bajet RM30 juta untuk 20 PKS.
- **Program Pembangunan Vendor (VDP)** bertujuan untuk memudahkan penyertaan vendor PKS Bumiputera dalam industri perkhidmatan dan pembuatan utama dengan kerjasama GLC dan MNC. Bahagian Keusahawanan Bumiputera dan IKS MITI menjalankan program ini dengan peruntukan RM16.5 juta.
- **Program Peningkatan Produk dan Kualiti melalui Transformasi Biz, Kualiti Biz, Program INNOPACK dan Program Green Pack** bertujuan untuk memupuk, membimbing dan menaiktaraf PKS Bumiputera daripada perusahaan mikro kepada PKS dan, akhirnya, menjadi syarikat eksport. SIRIM menjalankan program ini dengan peruntukan RM10 juta bagi membantu 356 PKS.
- **Program Pembangunan Jenama-PKS** adalah inisiatif penjenamaan untuk meningkatkan keterlihatan produk dan perkhidmatan Malaysia di pasaran tempatan dan antarabangsa. SME Corp. Malaysia menjalankan program ini dengan peruntukan RM5 juta untuk 10 PKS.
- **eTRADE** adalah platform untuk memudahkan penyertaan PKS dalam e-pasaran antarabangsa yang terkemuka. MATRADE menjalankan program ini dengan peruntukan RM2.5 juta bagi 1,000 PKS.

INFRASTRUKTUR

Infrastruktur yang bersesuaian adalah penting untuk pembangunan ekonomi secara amnya dan PKS khususnya. Untuk memperkasakan PKS agar mencapai kemakmuran, Kerajaan telah memperkenalkan pelbagai inisiatif untuk meningkatkan pembangunan PKS menerusi penyediaan premis perniagaan yang bersesuaian di kawasan komersial yang berdaya maju. Bagi tahun 2017, sejumlah 14 program dengan pembiayaan bernilai RM61.7 juta (2.4% daripada jumlah keseluruhan) telah dirancang bagi faedah 55 penerima manfaat PKS.

Antara program termasuk:

- **PROSPER Property** merupakan platform untuk meningkatkan pemilikan harta komersial oleh Bumiputera menerusi pembelian premis runcit di lokasi strategik. PUNB menjalankan program ini dengan bajet RM40 juta.
- **Rumah Kedai di Sindumin (Sabah)** melibatkan penyediaan premis bagi usahawan untuk memulakan dan mengendalikan perniagaan. Perbadanan Pembangunan Ekonomi Sabah (SEDCO) menjalankan program ini dengan peruntukan RM2.8 juta.
- **Rumah Kedai di Merotai, Tawau (Sabah)** melibatkan penyediaan premis bagi usahawan untuk memulakan dan mengendalikan perniagaan. SEDCO menjalankan program ini dengan peruntukan RM2.5 juta.
- **Menaik Taraf Premis Perniagaan di Kelantan** melibatkan menaik taraf premis perniagaan di Pasar Basah di Berek 12, Kota Bharu, untuk menyediakan persekitaran perdagangan yang lebih kondusif bagi usahawan mikro. Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan (PKINK) menjalankan program ini dengan peruntukan RM2.4 juta.
- **Rumah Kedai di Kinabatangan, Sandakan (Sabah)** melibatkan penyediaan premis bagi usahawan untuk memulakan dan mengendalikan perniagaan. SEDCO menjalankan program ini dengan peruntukan RM2 juta.
- **Membina Premis Perniagaan** melibatkan penyediaan premis perniagaan bagi usahawan Orang Asli. Program ini dijalankan oleh Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA) dengan peruntukan RM1.9 juta.

RENCANA KHAS: PROGRAM TUBE MEGA – MEMPERKASAKAN KEUSAHAWANAN BELIA KE ARAH TN50

Perusahaan kecil dan sederhana adalah tulang belakang ekonomi negara; manakala keusahawanan merupakan penyelesaian bagi transformasi ekonomi dan guna tenaga. Sehubungan itu, salah satu strategi pembangunan negara yang telah diberi keutamaan dan penekanan adalah pembangunan keusahawanan dalam kalangan belia Bumiputera yang akan membentuk generasi kepimpinan korporat negara yang seterusnya. Strategi ini disokong dengan Dasar Belia Malaysia yang bertujuan memperkasakan belia untuk memenuhi potensi mereka menerusi keusahawanan, pendidikan dan latihan kemahiran, serta sukan dan kesukarelawanan, bagi memudahkan pencapaian inisiatif dan agenda Transformasi Nasional 2050 (TN50).

Program Tunas Usahawan Belia Bumiputera (TUBE) yang dilaksanakan oleh SME Corp. Malaysia telah dikenal pasti sebagai salah satu program utama keusahawanan kebangsaan dalam mencapai objektif TN50. Tambahan pula, TUBE menjadi sebagai pelengkap kepada Agenda Transformasi Kesejahteraan Bumiputera disebabkan oleh keterangkuman dan penglibatan kumpulan B40 (40% terendah dalam piramid pendapatan). Program yang telah diumumkan oleh YAB Perdana Menteri pada Mac 2014 ini pada mulanya menyasarkan untuk melatih dan menghasilkan 500 perniagaan permulaan dalam kalangan usahawan belia Bumiputera setiap tahun. TUBE juga telah dinyatakan oleh YAB Perdana Menteri sebagai program yang membawa 'sinar harapan baharu' untuk membawa perubahan yang signifikan kepada para belia. (rujuk Ilustrasi 1).

Ilustrasi 1: Latar Belakang Program TUBE

29 Mac 2014
RM10 juta diperuntukkan
untuk TUBE 1.0

kongres muda
EKONOMI SATUKAN KITA

24 Februari 2016 Apresiasi
TUBE bersama YAB PM

...pengenalan Program adalah tepat pada masanya dan membawa **sinar harapan baharu** untuk membawa perubahan yang signifikan kepada para belia. Program TUBE telah **mentransformasi** belia dan **menjana pendapatan yang lumayan** buat mereka...

YAB Perdana Menteri
Majlis Apresiasi TUBE 2016

TUBE bertujuan untuk memupuk semangat keusahawanan dalam kalangan belia, membolehkan anjakan paradigma daripada mencari pekerjaan kepada memiliki perniagaan; dan membina daya tahan dalam kalangan belia bagi mengendalikan perniagaan sendiri. (rujuk Ilustrasi 2).

Ilustrasi 2: Memperkukuh Keusahawanan menerusi Program TUBE

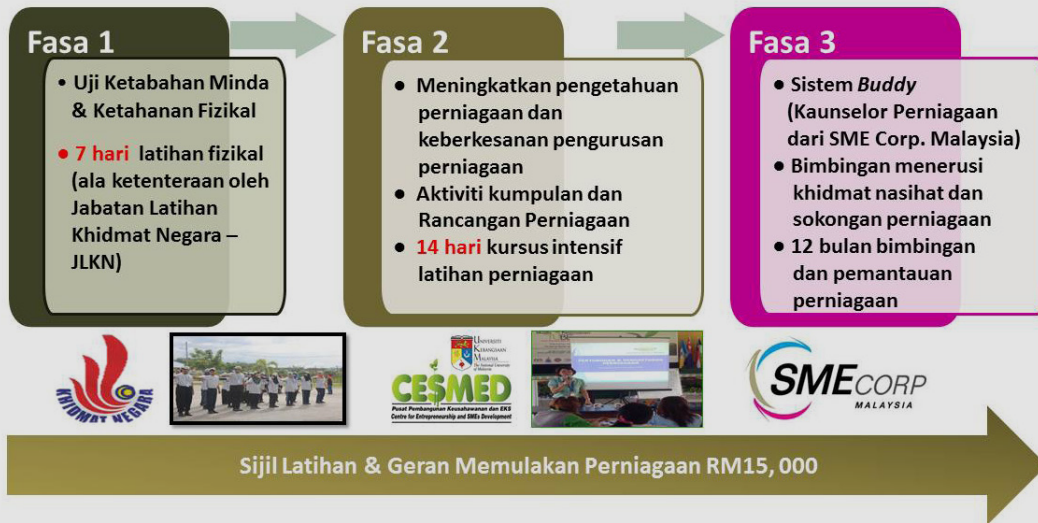

Program TUBE dilaksanakan secara *bootcamp*, direka untuk mempersiapkan usahawan yang beraspirasi dalam kalangan belia Bumiputera menerusi pendekatan ketabahan mental dan ketahanan fizikal bagi menghadapi dunia perniagaan sebenar. Program ini terdiri daripada tiga fasa latihan yang merangkumi:

- i. Fasa 1 : Menguji Ketabahan Minda & Ketahanan Fizikal;
- ii. Fasa 2 : Meningkatkan Pengetahuan - Pengurusan Perniagaan yang Berkesan
- iii. Fasa 3: Bimbingan & Pemantauan menerusi Sistem *Buddy* (rujuk Ilustrasi 3)

Ilustrasi 3: Tiga Fasa Program TUBE

Sejak pengenalannya pada tahun 2014, TUBE telah berjaya melahirkan seramai 1,436 usahawan muda Bumiputera dengan 1,425 (99%) daripadanya mendaftar perniagaan mereka dengan Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM). Tambahan lagi, program ini telah mewujudkan 3,862 peluang pekerjaan dengan hasil jualan terkumpul bernilai RM38.6 juta setakat ini. Berdasarkan pencapaiannya yang cemerlang, mulai tahun 2017 TUBE telah dinaik taraf dan ditransformasi menjadi 'TUBE Mega'. Ini akan melibatkan penyertaan yang lebih besar daripada belia dan rakan strategik di seluruh negara.

Ilustrasi 4: Kerjasama TUBE Mega dengan lebih daripada 30 Rakan Strategik

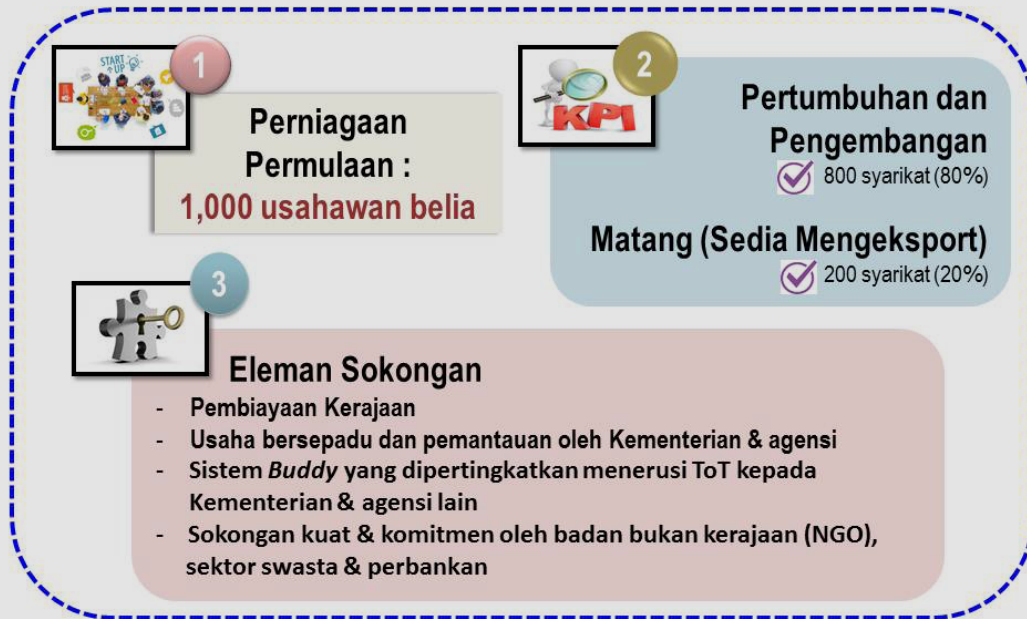

Program TUBE Mega, yang berdasarkan konsep Strategi Lautan Biru Kebangsaan (NBOS), telah menerima sokongan penuh yang berterusan daripada pelbagai Kementerian dan agensi di peringkat Persekutuan dan negeri seperti institusi kewangan, pertubuhan bukan kerajaan dan sektor swasta. Pada tahun 2017, menerusi kerjasama dengan TERAJU, Maybank Berhad, Perbadanan Ekonomi Digital Malaysia (MDEC) dan Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK), TUBE Mega menyasarkan peningkatan kesedaran dan kemahiran perniagaan dalam talian, serta memberi bimbingan berkaitan kaedah pengurusan kewangan yang cekap dan berkesan (rujuk Ilustrasi 4).

Penglibatan pelbagai pihak telah berjaya mempertingkatkan pengukuhan modul latihan yang akan membolehkan usahawan belia memenuhi pelbagai cabaran ekonomi digital masa hadapan yang didominasi oleh penggunaan teknologi, inovasi dan kreativiti, yang juga sejajar dengan kemunculan tuntutan Megatrend dan Revolusi Perindustrian 4.0.

Ilustrasi 5: Sasaran dan Elemen Utama TUBE Mega 2017

TUBE Mega 2017 menyasarkan untuk melatih dan menyediakan 1,000 usahawan belia Bumiputera dalam bidang perniagaan dan keusahawanan di sepuluh Kem Program Latihan Khidmat Negara (PLKN) di seluruh negara. Bilangan pelatih akan meningkat setiap tahun; dengan sasaran 2,000 pelatih pada tahun 2018, 3,000 pelatih pada tahun 2019 dan 5,000 pelatih pada tahun 2020. Secara keseluruhannya, program ini dijangka akan melahirkan lebih daripada 12,000 usahawan belia menjelang tahun 2020 (rujuk Ilustrasi 5).

Menjelang 2020, TUBE Mega dijangka akan menjana lebih daripada 37,000 peluang pekerjaan, dengan nilai jualan terkumpul bernilai RM1.1 bilion dan sumbangan bernilai RM449 juta kepada Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) nominal. Keberkesanan Program TUBE Mega dipacu oleh Sistem *Buddy* yang diterajui oleh Kaunselor Perniagaan SME Corp. Malaysia, yang disokong serta dibantu oleh pelbagai Kementerian dan agensi dalam mempromosikan khidmat nasihat dan pengembangan perniagaan.

Akses kepada Kewangan

PKS Malaysia terus mendapat akses kepada rangkaian sumber pembiayaan yang luas dan pelbagai untuk memenuhi keperluan di pelbagai peringkat perkembangan mereka. Institusi kewangan seperti institusi kewangan pembangunan dan bank berada di barisan hadapan untuk menyokong pertumbuhan PKS dan secara bersama mereka menyediakan sehingga 96% daripada kemudahan pembiayaan yang tersedia untuk sektor ini. Bahagian pembiayaan PKS kepada jumlah pembiayaan perniagaan oleh institusi ini meningkat daripada 46.6% pada tahun 2015 kepada 48.5% pada tahun 2016.

Apabila aktiviti PKS semakin giat, terutamanya dengan kemunculan jenis perniagaan baharu yang inovatif dalam bidang pertumbuhan baharu ekonomi atau PKS pertumbuhan tinggi, pembiayaan berbentuk tradisional mungkin tidak lagi memadai. Sehubungan itu, model akses kepada pembiayaan untuk PKS sedang dirangka semula, dengan tumpuannya beralih kepada pembangunan saluran dan platform pembiayaan bukan tradisional seperti pendanaan masyarakat, pembiayaan antara rakan setara, pasaran *Leading Entrepreneur Accelerator Platform (LEAP)*, Platform Akaun Pelaburan, modal teroka dan pelabur budiman (*angel investor*).

Sementara itu, kemunculan teknologi kewangan (fintech) mempercepat transformasi landskap kewangan. Perkembangan ini dijangka dapat mengurangkan kos dan masa yang diambil untuk mengakses dana serta membolehkan akses PKS kepada pembiayaan formal pada peringkat permulaan dan awal pertumbuhan.

LANDSKAP PEMBIAYAAN KOMPREHENSIF BAGI PKS

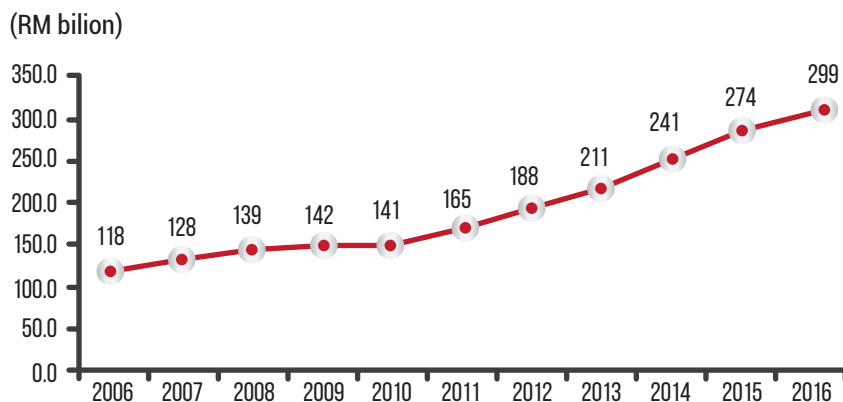
Landskap pembiayaan Malaysia untuk PKS adalah luas dan pelbagai. Institusi kewangan (FI) yang terdiri daripada institusi perbankan (BI) dan institusi kewangan pembangunan (DFI) merupakan sumber utama pembiayaan untuk PKS di negara ini. Ini dilengkapkan oleh Kerajaan yang menyediakan pelbagai dana dan skim khas untuk PKS menerusi pelbagai Kementerian dan agensi, termasuk Bank Negara Malaysia (BNM).

Di samping sumber pembiayaan ini, terdapat juga pilihan dari sektor bukan perbankan seperti syarikat modal teroka, syarikat pempfaktoran dan pajakan serta institusi kewangan mikro. Opsyen pembiayaan untuk PKS diluaskan lagi dengan kemunculan produk baharu termasuk pendanaan masyarakat berasaskan ekuiti (ECF), Platform Akaun Pelaburan (IAP), pembiayaan antara rakan setara (P2P) dan pasaran LEAP. Maklumat lanjut mengenai pasaran LEAP diperincikan dalam Artikel Khas.

INSTITUSI KEWANGAN

FI terus menjadi sumber utama pembiayaan PKS. Pada akhir 2016, pembiayaan kepada PKS oleh FI mencatat pertumbuhan 9% dengan pembiayaan bernilai RM274.5 bilion diberikan kepada 770,467 akaun PKS (2015: 14.6%). Bahagian pembiayaan PKS berbanding jumlah keseluruhan pembiayaan perniagaan meningkat kepada 48.5% pada tahun 2016 daripada 46.6% pada tahun 2015. Sepanjang tahun, pembiayaan bernilai RM75.2 bilion telah diluluskan kepada 119,486 PKS. Sebahagian besar pembiayaan telah disalurkan kepada sektor perkhidmatan (62.6% atau RM187.1 bilion), diikuti dengan pembuatan (14.8% atau RM44.4 bilion) dan pembinaan (12.7% atau RM38.0 bilion). Jumlah pembiayaan terkumpul meningkat kepada RM302.9 bilion pada akhir Mac 2017.

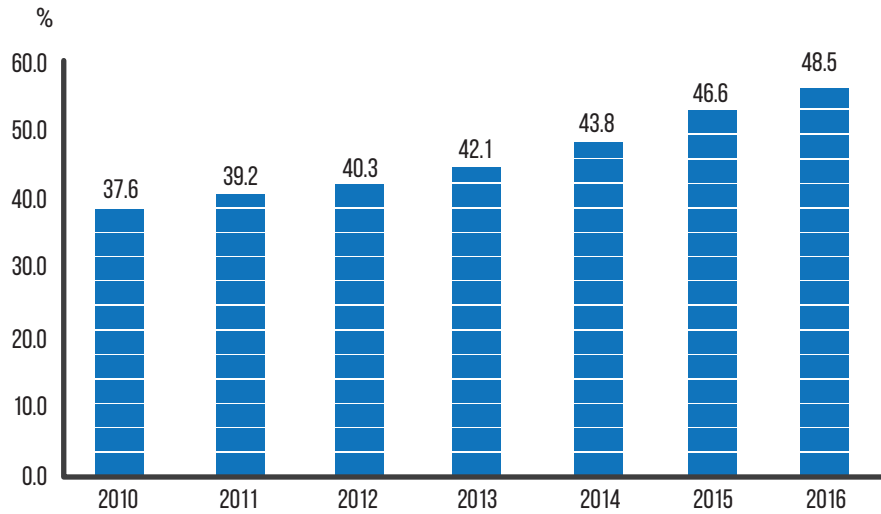
Carta 6.1: Pembiayaan Terkumpul

Sumber: Bank Negara Malaysia

Carta 6.2: Bahagian Pembiayaan PKS kepada Jumlah Pembiayaan Perniagaan (%)

Sumber: Bank Negara Malaysia

SKIM JAMINAN KREDIT

Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad (CGC) telah berubah seiring dengan masa untuk terus kekal relevan. Ia telah berubah daripada pemberi jaminan tradisional kepada sebuah institusi kewangan yang mampan yang menyediakan pelbagai rangkaian produk dan perkhidmatan untuk liputan PKS yang lebih luas. Ia telah menjalin permuafakatan strategik dengan pelbagai institusi kewangan terkemuka bagi menawarkan pembiayaan berdasarkan Jaminan Portfolio (PG) bagi membolehkan PKS mendapat akses kepada pembiayaan yang diperlukan untuk perniagaan mereka secara lebih cepat. CGC juga telah meneroka Jaminan Borong untuk menawarkan pembiayaan kepada perniagaan tidak bercagar, satu usaha pertama di negara ini. Selain itu, ia juga telah melancarkan kemudahan pembiayaan langsung BizMula-i dan BizWanita-i bagi menyokong perniagaan permulaan dan perniagaan milikan usahawan wanita.

Namun, Sokongan CGC terhadap PKS tidak terhad kepada penyediaan jaminan pinjaman dan kemudahan pembiayaan sahaja, malah turut meliputi perkhidmatan maklumat kredit dan penarafan kredit menerusi anak syarikatnya, Credit Bureau Malaysia Sdn Bhd. Menerusi Biro ini, CGC membantu PKS membina sejarah kredit dan rekod pencapaian bagi meningkatkan kredibiliti dan kewibawaan mereka untuk memperoleh pembiayaan berdasarkan merit mereka sendiri dan pada kos yang berpatutan. CGC merapatkan jurang antara institusi kewangan dan PKS dengan menyediakan jaminan terhadap kemudahan pembiayaan yang dipohon oleh PKS serta pembiayaan langsung bagi segmen tertentu. Sejak ditubuhkan, ia telah menyediakan lebih daripada 444,700 pakej pembiayaan kepada PKS yang bernilai melebihi RM63.6 bilion kepada PKS.

Bagi meningkatkan lagi perkhidmatannya dan menambah nilai kepada PKS, CGC juga telah meluaskan liputan perkhidmatannya melangkaui penyediaan jaminan dan pembiayaan dengan menyediakan khidmat nasihat dan panduan kepada para pelanggan menerusi program pembangunan. Sejak program ini dilancarkan pada bulan September 2016, CGC telah melaksanakan beberapa inisiatif seperti bengkel dan program pementoran dengan kerjasama rakan strategik yang mempunyai kepakaran dalam bidang berkaitan bagi mempersiapkan dan memberi panduan kepada PKS untuk dihubungkan kepada saluran pengedaran tempatan dan pasaran antarabangsa.

PEMBIAYAAN MIKRO

Dalam dekad yang lalu, FI telah menyokong perusahaan mikro menerusi **Skim Pembiayaan Mikro** yang membolehkan perniagaan sebegini menerima pembiayaan sehingga RM50,000 tanpa cagaran dengan proses yang lebih mudah, cepat dan selesa.

Sepanjang 10 tahun yang lalu, sejumlah 200,970 perusahaan mikro telah menerima manfaat daripada pembiayaan bernilai RM3.5 bilion yang disediakan oleh sepuluh FI yang mengambil bahagian. Jumlah pembiayaan terkumpul bagi skim ini bernilai RM921.8 juta pada akhir 2016 dan terus berkembang kepada RM940.7 juta pada akhir Mac 2017.

Inisiatif pembiayaan mikro dilengkapi dengan skim yang ditawarkan oleh institusi pembiayaan mikro seperti Amanah Ikhtiar Malaysia (AIM) dan TEKUN Nasional. AIM menyediakan pembiayaan mikro terutamanya kepada wanita bagi aktiviti menjana pendapatan dan menjelang Jun 2016, ia telah melaksanakan sejumlah 3.7 juta pengeluaran bernilai RM15.7 bilion.

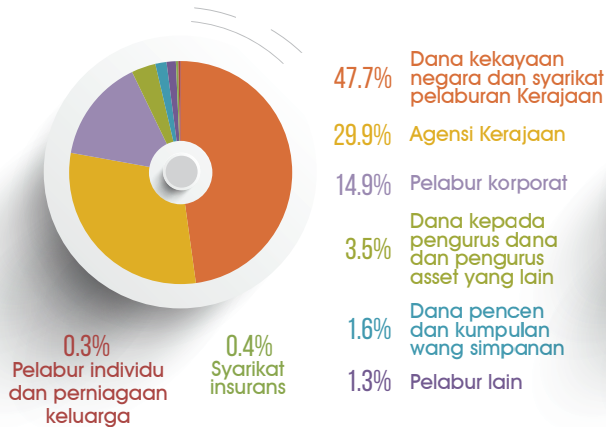
TEKUN Nasional menyediakan kemudahan pembiayaan bagi usahawan memulakan dan mengembangkan perniagaan mereka. Pada ketika ini, skim pembiayaan yang ditawarkan oleh TEKUN Nasional adalah **Skim Pembiayaan TEKUN Niaga, Skim Pembiayaan TEMAN TEKUN Skim Pembiayaan KONTRAK-i** dan **Skim Pembiayaan Program TemanNita**.

MODAL TEROKA DAN EKUITI PERSENDIRIAN

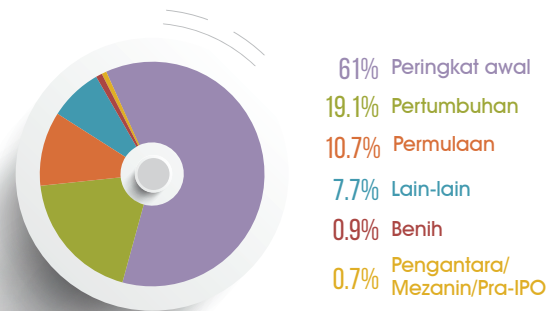
Sehingga 31 Disember 2016, terdapat 109 syarikat yang berdaftar. Segmen modal teroka meliputi 103 syarikat berdaftar (VCMC dan VCC), manakala ekuiti persendirian terdiri daripada enam syarikat berdaftar (PEMC dan PEC). Sementara itu, terdapat peningkatan mendadak dalam bilangan syarikat penerima pelaburan dari 220 pada 2015 kepada 376 pada 2016 iaitu peningkatan 71%. Pada akhir tahun 2016, terdapat 198 profesional VC dan PE dengan pengalaman sekurang-kurangnya empat tahun dalam industri.

Jumlah dana komited dalam industri sepanjang tahun berjumlah RM6.5 bilion. Daripada jumlah ini, syarikat ekuiti persendirian berdaftar mencatatkan peningkatan 261% dalam dana komited, dari RM205 juta pada 2015 kepada RM714 juta pada 2016. Menjelang akhir tahun 2016, jumlah pelaburan terkumpul meningkat sebanyak 31.6% kepada RM2.9 bilion daripada RM2.2 bilion pada tahun 2015. Pelaburan yang dibuat sepanjang 2016 berjumlah RM570 juta berbanding RM365 juta pada tahun 2015, iaitu peningkatan sebanyak 56.2% dari tahun ke tahun.

Carta 6.3: Sumber Dana Modal Teroka (%)

Sumber: Suruhanjaya Sekuriti

Carta 6.4: Pelaburan mengikut Peringkat Kitaran Perniagaan (%)

Sumber: Suruhanjaya Sekuriti

Dana awam kekal sebagai sumber modal terbesar bagi industri dengan dana kekayaan negara dan syarikat pelaburan Kerajaan membentuk 47.7% manakala agensi Kerajaan menyumbang 29.9%. Sumbangan sektor swasta kepada industri didahului dengan pelabur korporat (14.9%) diikuti dengan pengurus aset (3.5%) serta dana pencen dan kumpulan wang simpanan (1.6%).

Syarikat penerima pelaburan pada peringkat awal dan pertumbuhan menerima sebahagian besar dana pada tahun 2016. Sejumlah 163 syarikat penerima pelaburan menerima dana bernilai RM456 juta, mewakili 80.% daripada jumlah pelaburan yang dibuat pada tahun 2016. Pelaburan dalam peringkat benih dan permulaan secara kolektif mencakupi 11.6% daripada jumlah pelaburan, dengan dana ini disalurkan kepada 44 syarikat penerima pelaburan.

Pelaburan pada tahun 2016 menunjukkan penumpuan terhadap sektor sains hayat dengan 72.8% daripada jumlah yang dibuat. Ini merupakan peningkatan sebanyak 24.3% berbanding tahun 2015. Sektor pembuatan serta teknologi maklumat dan komunikasi mencatatkan penurunan dalam bahagian pelaburan masing-masing sebanyak 5.3% dan 11.8%. Sektor lain, termasuk perdagangan borong dan runcit, elektrik dan penjana tenaga, pendidikan dan produksi media, secara kolektif mempunyai sebanyak 16.2% bahagian daripada jumlah pelaburan pada tahun 2016, iaitu penurunan sebanyak 7.2% berbanding tahun 2015.

PEMBIAYAAN PKS PADA 2016

Pada tahun 2016, Kerajaan memperuntukkan RM4.9 bilion (85% daripada jumlah dana bagi program pembangunan PKS sepanjang tahun) untuk melaksanakan 30 program Akses kepada Pembiayaan bagi membantu 410,511 penerima manfaat PKS. Antara program yang dilaksanakan adalah:

- **Skim Pembiayaan Teknologi Hijau (GTFS)** merupakan skim jaminan kredit untuk membantu pertumbuhan industri teknologi hijau bagi meningkatkannya kepada ekonomi negara. GTFS dijalankan oleh Perbadanan Teknologi Hijau Malaysia (GreenTech Malaysia), dan menggunakan RM400 juta bagi membantu 50 PKS.

- **Skim Pinjaman Mudah bagi Automasi dan Modenisasi (SLSAM)** bertujuan menggalakkan dan membantu syarikat pembuatan untuk memodenkan dan mengautomasikan proses pembuatan; menaik taraf keupayaan dan kapasiti pengeluaran, meminimumkan pergantungan terhadap aktiviti intensif buruh dan buruh asing; mempelbagaikan aktiviti nilai ditambah yang lebih tinggi, merasionalisasikan operasi menerusi penggabungan dan pengambilalihan, meningkatkan produktiviti, dan akhirnya meningkatkan prestasi eksport. Malaysian Industrial Development Finance Berhad (MIDF), pelaksana program ini membelanjakan RM266 juta untuk program ini bagi membantu 177 PKS.
- **Tabung Projek Usahawan Bumiputera-i (TPUB-i)** adalah program pembiayaan mikro dengan objektif menyediakan modal kerja kepada usahawan Bumiputera yang telah dianugerahkan projek dan kontrak tetapi tidak memperoleh pembiayaan daripada institusi kewangan. Program ini dijalankan oleh Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad (CGC) dengan perbelanjaan bernilai RM220 juta bagi membantu 200 PKS.
- **Pembiayaan TEKUN** merupakan skim pinjaman mudah untuk membiayai pengembangan PKS; menyediakan maklumat keusahawanan, peluang perniagaan, khidmat nasihat dan sokongan serta kemudahan pembiayaan mikro untuk modal kerja bagi membantu usahawan Bumiputera kecil dalam perniagaan permulaan baharu dan pelaksanaan projek. TEKUN Nasional, pelaksana program ini, membelanjakan RM200 juta untuk program ini bagi membantu 34,000 PKS.
- **Dana Pembangunan Usahawan Sabah** adalah skim pembiayaan mikro bagi melatih usahawan supaya menjadi berdaya saing bagi meningkatkan perniagaan mereka ke tahap yang lebih tinggi serta menyediakan bantuan berbentuk kemudahan dan pembiayaan (program inkubator/ pemecut dan premis perniagaan). Pelaksana program, Unit Peneraju Agenda Bumiputera (TERAJU) membelanjakan RM15 juta bagi membantu 5,080 PKS.
- **Program Tunas Usahawan Belia Bumiputera (TUBE)** dilaksanakan oleh SME Corp. Malaysia yang membelanjakan RM9 juta bagi membantu 500 usahawan peringkat permulaan dalam kalangan belia Bumiputera. TUBE dilaksanakan dengan objektif untuk membudayakan keusahawanan dalam kalangan belia dan mengubah pemikiran mereka daripada pencari pekerjaan kepada penyedia pekerjaan dengan melahirkan usahawan yang berdaya tahan. Program ini memberi impak kepada peningkatan pembentukan dan formalisasi perniagaan di Malaysia.

DANA KHAS BNM

Bank Negara Malaysia mempunyai lima dana khas yang menyediakan kadar pinjaman konsesi untuk membiayai keperluan modal kerja PKS, pengembangan kapasiti pengeluaran dan prestasi projek / kontrak yang diberikan oleh Kerajaan.

Dana tersebut adalah:

- Tabung Projek Usahawan Bumiputera (Islamik)
- Dana untuk Makanan
- Dana Usahawan Baharu 2
- Dana untuk Industri Kecil dan Sederhana 2
- Dana Perusahaan Mikro

Empat daripada dana ini disalurkan menerusi institusi kewangan (FI) terlibat yang terdiri daripada institusi perbankan (BI) dan institusi kewangan pembangunan (DFI) manakala Dana Projek Usahawan Bumiputera (Islamik) disalurkan menerusi CGC. Sehingga akhir tahun 2016, lebih 72,000 PKS telah menerima pembiayaan bernilai RM29.4 bilion, termasuk pembiayaan RM2 bilion untuk 5,954 perniagaan baharu. Dalam tiga bulan pertama tahun 2017, pembiayaan berjumlah RM300 juta telah diluluskan kepada 1,539 pemohon lagi.

Jadual 6.1: Status Dana Khas BNM sehingga Akhir-2016

Jenis Dana / Skim	Peruntukan	Kelulusan	Pengeluaran	Pembayaran balik	Pinjaman Tertunggak	Kadar Penggunaan *
	RM juta					(%)
Dana untuk Makanan	300.0	2,039.1	2,020.4	1,790.8	229.6	73.3
Dana Usahawan Baharu 2	2,550.0	4,674.4	4,501.3	3,965.6	535.7	32.5
Dana untuk Industri Kecil dan Sederhana 2	6,300.0	21,307.9	20,470.1	14,987.6	5,482.5	99.9
Dana Perusahaan Mikro	200.0	431.8	427.6	284.0	143.6	73.9
Dana Projek Usahawan Bumiputera - Islamik	300.0	921.6	537.8	464.4	73.4	100.0
Jumlah	9,650.0	29,374.8	27,957.2	21,492.4	6,464.8	80.7

* Kadar Penggunaan = $(\text{Peruntukan} - \text{Dana Tersedia}) \times 100$; Dana Tersedia = $\text{Peruntukan} - \text{Kelulusan} + \text{Peruntukan Bayaran Balik}$

Sumber: Bank Negara Malaysia

SKIM PENYELESAIAN HUTANG KECIL (SDRS)

Bagi menyediakan ekosistem pembiayaan yang holistik dan kondusif kepada PKS, pada tahun 2002, BNM telah menubuhkan Skim Penyelesaian Hutang Kecil (SDRS) bagi membantu PKS yang berdaya maju yang terjejas akibat pembiayaan terencat yang melibatkan pelbagai bank. SDRS bertindak sebagai platform bagi mencari kemungkinan penyelesaian pemulihan hutang secara bersefahaman antara institusi kewangan yang mengambil bahagian (PFI) dan PKS tanpa mengambil tindakan undang-undang.

Sehingga akhir Disember 2017, 83% daripada jumlah kes (992 permohonan) dengan jumlah pembiayaan bernilai RM1.2 bilion telah diluluskan untuk penstrukturan atau penjadualan semula. Kira-kira 56% daripada PKS yang dibantu di bawah skim ini berjaya memperbaiki aliran tunai, memulihkan semula perniagaan mereka dan terus beroperasi. Hasil positif yang diperoleh menerusi SDRS telah membuktikan bahawa pemulihan terancang secara bersefahaman adalah mekanisme yang berkesan bagi menyokong PKS berdaya maju dan mampan yang menghadapi masalah kewangan. Sehingga Mac 2017, sejumlah 1,015 permohonan telah diluluskan bagi pemulihan, dengan 73% daripadanya akhirnya menyelesaikan hutang mereka sepenuhnya.

SDRS terus melengkapi penstrukturan dan penjadualan semula pembiayaan PKS oleh PFI yang mengambil kira-kira 94% daripada jumlah permohonan pemulihan. Memandangkan cabaran semasa dalam persekitaran perniagaan, PKS dinasihatkan untuk bertindak lebih awal dan menjadi proaktif dalam mencari penyelesaian awal kepada masalah kewangan bagi mengelakkan perniagaan mereka ditutup atau usahawan diisytiharkan muflis. Adalah penting untuk PKS bukan sahaja melunaskan kewajipan hutang mereka dan mengekalkan disiplin kewangan tetapi juga mengekalkan rekod yang teratur bagi perniagaan mereka, termasuk akaun yang telah diaudit, kerana ini merupakan bukti sejarah, pencapaian dan potensi mereka.

RANGKUMAN KEWANGAN

Dalam tahun kebelakangan ini, tumpuan utama BNM adalah untuk mempromosikan pembiayaan inklusif yang memudahkan akses kepada perkhidmatan kewangan yang bersesuaian dan berpatutan untuk semua segmen masyarakat. Pada tahun 2015, skor Indeks Rangkuman Kewangan meningkat dengan ketara kepada 0.90 dari 0.77 pada 2011 (1.00 menunjukkan rangkuman penuh). Indeks ini mengukur tahap rangkuman kewangan dan keberkesanan dalam mencapai empat matlamat rangkuman kewangan; iaitu, kemudahan akses, pengambilan tinggi, penggunaan bertanggungjawab dan kepuasan yang tinggi. Penambahbaikan yang menyeluruh ini disumbangkan oleh beberapa faktor seperti kemudahan mengakses kepada pusat akses kewangan di seluruh negara, meningkatnya tanggungjawab dalam penggunaan produk dan tahap kepuasan yang lebih tinggi dalam kalangan pengguna kewangan.

Terdapat peningkatan yang ketara dalam kemudahan akses yang mengukur ketersediaan pusat akses kewangan di peringkat daerah dan mukim. Kesemua 144 daerah dan 97% (2011: 46%) daripada 866 mukim dengan penduduk melebihi 2,000 orang kini mempunyai akses kepada perkhidmatan kewangan yang utama. Hasilnya, 99% rakyat Malaysia (2011: 82%) mempunyai kemudahan akses perkhidmatan kewangan yang diyakini, berpatutan dan selamat. Pengembangan pusat akses ini, terutamanya di kawasan luar bandar, sebahagian besarnya disumbangkan oleh kewujudan bank agen. Jumlah urus niaga kewangan, bernilai RM8.5 bilion, yang dijalankan menerusi bank agen meningkat secara eksponen dari tiga juta pada tahun 2012 kepada 100 juta menjelang akhir tahun 2016.

Populariti Internet dan perbankan mudah alih yang semakin meningkat juga telah menyumbang kepada kemudahan akses. Bilangan pelanggan perbankan Internet meningkat kepada 22.8 juta (2011: 11.9 juta) atau 71.9% daripada jumlah populasi manakala bilangan pelanggan perbankan mudah alih meningkat kepada 8.9 juta (2011: 1.6 juta) yang merupakan 28.3% daripada jumlah populasi pada tahun 2016.

Begitu juga, terdapat peningkatan yang ketara dalam tahap kepuasan keseluruhan terhadap perkhidmatan kewangan di negara ini. Peratusan pelanggan FI yang berpuas hati dengan perkhidmatan kewangan keseluruhan meningkat kepada 73% (2011: 61%) dengan tahap kepuasan yang lebih tinggi yang dicatatkan merentas kesemua segmen penduduk, termasuk isi rumah berpendapatan rendah yang mencatat peningkatan kepuasan kepada 67% (2011: 60%). Ini disumbang oleh penaiktarafan perkhidmatan dan prestasi FI untuk meningkatkan pengalaman pelanggan. Pengurangan kerenah birokrasi, terutamanya dalam inisiatif utama sektor swasta, seperti program PARTNER oleh industri perbankan bagi meringkaskan dokumentasi dan menambahbaik masa yang diambil bagi memproses pembiayaan PKS dan pinjaman perumahan, turut menyumbang kepada tahap kepuasan yang lebih tinggi.

Walaupun begitu, jurang masih ada, terutamanya dalam kalangan isi rumah berpendapatan rendah terhadap penggunaan produk dan perkhidmatan kewangan. Bagi menangani jurang ini, BNM telah memperkenalkan pelbagai langkah termasuk menggalakkan FI untuk menyediakan produk simpanan mikro dengan komitmen simpanan berkala yang rendah, produk insurans mikro dan takaful mikro yang berpatutan oleh syarikat insurans dan pengendali takaful serta penyediaan penyelesaian pembiayaan mikro yang disesuaikan untuk PKS.

KHIDMAT NASIHAT KEWANGAN

PKS boleh memanfaatkan pelbagai saluran untuk mendapatkan khidmat nasihat dan maklumat mengenai skim dan program pembiayaan oleh Kerajaan dan sektor swasta. Saluran ini termasuk **BNM Laman Informasi Nasihat dan Khidmat** (BNMLINK), Hab PKS di SME Corp. Malaysia, Persatuan Bank Malaysia (ABM), Kementerian dan agensi serta DFI dan bank komersial.

BNMLINK

Tel: 1300 88 5465

Faks: 03-2147 1515

Emel: bnmtelelink@bnm.gov.my

bankinginfo.portal

www.bankinginfo.my

Hab PKS (dahulunya dikenali sebagai Pusat Rujukan Setempat, ORC)

SME Corp. Malaysia

Tel: 1300 30 6000 Faks: 03-2775 6000

Emel: info@smecorp.gov.my

www.smecorp.gov.my

Pusat Khidmat Pelanggan CGC

Tel: 03-7880 0088

Faks: 03-7803 0077

Emel: csc@cgc.com.my

www.iguarantee.com.my

KESEDARAN KEWANGAN DAN CAPAIAN

BNM terus menjalankan pelbagai inisiatif capaian untuk meningkatkan kesedaran dan mendidik PKS, terutamanya perusahaan mikro dan perniagaan baharu, mengenai pelbagai skim kewangan yang ada. Bagi mencapai matlamat ini, pada tahun 2016, BNM telah menyertai 414 acara dan mengedarkan kira-kira 1.8 juta risalah, brosur dan booklet kepada lebih daripada 270,000 PKS di seluruh negara. Sejak dilancarkan pada 2011, perkhidmatan MobileLINK BNM telah digunakan untuk capaian kepada hampir 70,000 individu dalam komuniti luar bandar di 44 mukim di seluruh negara. Antara perkhidmatan yang disediakan oleh MobileLINK adalah khidmat nasihat mengenai perbankan, insurans dan takaful serta hal yang berkaitan dengan pembiayaan PKS.

BNM juga membuat lawatan tapak dan memberikan taklimat kepada FI dan PKS mengenai Kemudahan Bantuan Khas di negeri-negeri yang terjejas oleh banjir pada tahun lepas. Ia juga mengadakan dialog industri dengan kerjasama Persatuan Bank Malaysia (ABM) dan Persatuan Institusi Perbankan Islam Malaysia (AIBIM) dengan objektif untuk mewujudkan pemahaman yang lebih baik mengenai cabaran yang dihadapi oleh komuniti perniagaan.

Jerayawara (*Roadshow*) e-Pembayaran Kebangsaan

BNM terus bekerjasama rapat dengan industri perbankan untuk meningkatkan kesedaran dan keyakinan di kalangan pengguna dan perniagaan dalam penggunaan perkhidmatan e-pembayaran yang kos efektif. Pada tahun ini, acara Jerayawara e-Pembayaran Kebangsaan telah diadakan di 20 buah bandar di sembilan negeri dengan kerjasama persatuan perbankan dan Kumpulan Kad Kebangsaan (*National Cards Group*).

Jerayawara yang dihadiri terutamanya oleh PKS dan perusahaan mikro, berperanan sebagai platform untuk mempromosikan penggunaan kad pembayaran, pemindahan dana elektronik dan perkhidmatan perbankan dalam talian serta mendidik peserta mengenai amalan selamat dalam melakukan transaksi e-pembayaran. Cawangan bank terpilih juga menawarkan pelbagai insentif di bawah kempen perbandaran yang diadakan bersempena dengan jerayawara ini, seperti Kadar Diskaun Pedagang yang lebih rendah dan sewa percuma untuk terminal POS kepada perniagaan yang mendaftar untuk penerimaan kad pembayaran.

Kesedaran mengenai Kiriman

Program kesedaran dan pendidikan pengguna yang meluas telah diterajui oleh BNM dengan kerjasama industri Perniagaan Perkhidmatan Wang (MSB). BNM dan industri bekerjasama dengan kedutaan asing, pihak berkuasa dan organisasi yang berkaitan dari sektor swasta untuk meningkatkan kesedaran tentang akses kepada penyedia perkhidmatan MSB yang bertauliah, kelebihan berurusan dengan penyedia yang bertauliah dan risiko menggunakan saluran tidak rasmi.

Sebagai sebahagian daripada usaha untuk meningkatkan ketelusan dan keberkesanan aktiviti capaian, BNM bekerjasama dengan Bank Dunia pada November 2015 untuk menjadikan Johor Bahru sebagai bandar juara *Greenback* yang pertama di Asia. Projek *Greenback 2.0* bertujuan untuk

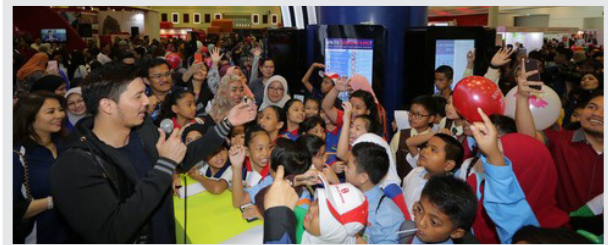

meningkatkan kecekapan dalam pasaran untuk kiriman wang menerusi pendekatan inovatif. Melihat kepada peningkatan jumlah kiriman wang merentas sempadan oleh PKS, BNM juga meluaskan projek ini kepada PKS yang merupakan pertama kali PKS menyertai Projek *Greenback*.

Karnival Kewangan 2017

Pada awal tahun 2017, BNM dengan kerjasama pelbagai Kementerian, agensi dan FI telah mengadakan Karnival Kewangan di Kuala Lumpur dari 13 - 15 Januari bertujuan untuk meningkatkan celik kewangan merentas segenap lapisan masyarakat.

Acara selama tiga hari ini menarik kira-kira 25,000 orang yang melawat sekitar 100 gerai pameran untuk mendapatkan maklumat tentang perkhidmatan kewangan, pengurusan kewangan dan perlindungan pengguna. Khidmat nasihat dan perundingan telah disampaikan kepada PKS semasa acara ini selain *pocket talk* yang meliputi topik seperti pembiayaan PKS, pendidikan kewangan, penstrukturan semula hutang, penipuan kewangan, teknologi kewangan (fintech), e-pembayaran, kewangan Islam dan insurans.

SALURAN KEWANGAN ALTERNATIF

Pembiayaan perniagaan di Malaysia telah berkembang sejak sedekad lalu dan antara perkembangan yang ketara adalah pertumbuhan pembiayaan pasaran modal bagi aktiviti perniagaan yang mengurangkan konsentrasi pembiayaan oleh bank. Terkini, permintaan terhadap pembiayaan juga telah mencerminkan peralihan yang lebih luas dalam aktiviti ekonomi yang menuju ke arah perniagaan berasaskan pengetahuan selaras dengan penggunaan teknologi yang lebih tinggi. Perkembangan sedemikian telah mewujudkan sumber pembiayaan baharu dan mendorong pemberi pinjaman tradisional untuk mengambil pendekatan dan program peminjaman baharu dan pada masa yang sama membantu merapatkan jurang dengan membuka peluang pembiayaan baharu kepada perniagaan inovatif dan di peringkat awal. Contoh penting termasuk:

- Pendanaan masyarakat dan peminjaman antara rakan setera, yang mengurangkan kos carian bagi pemberi pinjaman dan peminjam;
- Ekuiti persendirian dan modal teroka, yang membolehkan lebih banyak risiko dijamin dan jangkaan pulangan oleh penyedia dana;
- Struktur pemberian pinjaman berasaskan aset, yang mengambil kira keupayaan penajaan nilai aset rujukan;
- Pemfaktoran, yang membolehkan peminjam yang kurang kebolehpercayaan kredit untuk meningkatkan aliran tunai dengan menggantikan risiko kredit mereka dengan pelanggan yang lebih mantap; dan
- Pasaran LEAP yang menyediakan peraturan *light-touch* bagi menarik PKS untuk disenaraikan dalam platform, yang dikawal selia oleh Bursa Malaysia.

Model kewangan alternatif juga semakin memanfaatkan platform digital, justeru lebih meningkatkan kecekapan dan potensi mereka untuk menangani jurang pembiayaan dalam ekonomi. Kesedaran awam mengenai saluran kewangan alternatif juga kian meningkat dan perniagaan melaporkan peningkatan penggunaan kaedah pembiayaan alternatif, disokong oleh pertumbuhan pengantaraan kewangan bukan bank.

Masih terdapat banyak ruang untuk menyokong pembangunan kewangan alternatif di Malaysia. Pada tahun 2015, kewangan alternatif utama termasuk modal teroka, pajakan dan pemfaktoran serta pendanaan masyarakat, yang bernilai RM3.3 bilion berbanding nilai RM25.1 bilion permohonan pembiayaan PKS yang ditolak oleh bank. Ini menunjukkan anggaran jurang pembiayaan bernilai RM21.8 bilion yang berpotensi untuk ditampung oleh kewangan alternatif.

Institusi perbankan mempunyai peranan dalam menggalakkan pembangunan kewangan alternatif di Malaysia, dengan penerapan pengantaraan pelaburan dan amalan perbankan berteraskan nilai yang disokong oleh kontrak Syariah. Penggunaan instrumen kewangan berasaskan ekuiti dan pertukaran seperti musyarakah dan ijarah menawarkan saranan nilai yang dibezakan, membolehkan risiko dikongsi antara pelabur dan pemilik perniagaan. Waqf dan pengaturan lain yang berasaskan sumbangan yang memberi manfaat langsung kepada masyarakat turut juga mendapat tarikan dalam sektor perbankan Islam.

Pengenalan platform dagangan inbois membolehkan PKS menukar bayaran belum terima hutang mereka kepada tunai secara cepat dan cekap dan pada kadar yang lebih kompetitif. Dagangan inbois dijangka berkembang, dengan platform berasaskan elektronik memainkan peranan yang lebih penting dalam menarik pelabur yang canggih serta pembiaya institusi. Potensi untuk meneroka asa pengguna baharu yang lebih luas juga menyaksikan peningkatan penyertaan bank sebagai pembiaya institusi dalam platform dagangan inbois dengan bank selaku perantara.

PEMBIAYAAN PKS PADA TAHUN 2017

Kerajaan telah mengadakan komitmen kewangan berjumlah RM2.5 bilion untuk melaksanakan 148 program pembangunan PKS bagi membantu 66,410 penerima manfaat PKS pada tahun 2017. Daripada jumlah peruntukan ini, RM1.9 bilion (77.1%) adalah bagi membiayai 34 program Akses kepada Pembiayaan bagi membantu 22,524 PKS. Ini termasuk:

- **Skim Pembiayaan Teknologi Hijau (GTFS)** yang merupakan program jaminan kredit dengan peruntukan berjumlah RM538 juta untuk meningkatkan pembangunan teknologi hijau secara memudahkan pertumbuhan industri. Perbadanan Teknologi Hijau Malaysia (GreenTech Malaysia) adalah merupakan pelaksana program ini.

Objektifnya adalah untuk mengurangkan penggunaan tenaga secara memudahkan pertumbuhan industri teknologi hijau bagi meningkatkan sumbangan kepada ekonomi negara, meningkatkan keupayaan dan kapasiti negara bagi inovasi dalam pembangunan teknologi dan meningkatkan daya saing Malaysia dalam sektor ini di arena global serta meningkatkan pendidikan awam dan kesedaran mengenai teknologi hijau.

- **Skim Pinjaman Mudah untuk Automasi dan Modernisasi (SLSAM)** dilaksanakan oleh Malaysian Industrial Development Finance Berhad (MIDF) dengan peruntukan berjumlah RM266 juta bagi membantu 177 PKS. Program ini membantu syarikat pembuatan untuk memodenkan dan mengautomasikan proses pembuatan, menaik taraf keupayaan dan kapasiti pengeluaran, meminimumkan pergantungan kepada operasi intensif buruh dan buruh asing, mempelbagaikan aktiviti nilai ditambah yang lebih tinggi, merasionalisasikan operasi menerusi penggabungan dan pengambilalihan, meningkatkan produktiviti dan akhirnya meningkatkan prestasi eksport.
- **Pinjaman Mudah untuk PKS (SLSME)** mempunyai komitmen kewangan berjumlah RM105 juta bagi membantu 77 PKS. Skim ini menyediakan bantuan untuk projek, aset tetap dan pembiayaan modal kerja kepada syarikat permulaan sedia ada dan baharu; membantu PKS yang beroperasi di premis tidak berlesen untuk berpindah ke tapak perindustrian atau premis yang sah; selain meningkatkan daya saing, kecekapan dan produktiviti menerusi penerapan ICT dalam pengurusan dan operasi perniagaan.
- **Pembiayaan TEKUN** merupakan skim pinjaman mudah yang dilaksanakan oleh TEKUN Nasional dengan komitmen kewangan berjumlah RM130 juta. Program ini menyediakan dana kepada PKS untuk pengembangan dan maklumat keusahawanan, peluang perniagaan serta khidmat nasihat dan sokongan untuk membangunkan komuniti keusahawanan TEKUN yang berdaya saing, inovatif dan berdaya maju. Program ini juga bertujuan menanamkan budaya keusahawanan dalam kalangan peserta dan menyediakan kemudahan pembiayaan mikro bagi memenuhi keperluan modal kerja usahawan Bumiputera kecil di peringkat permulaan perniagaan dan pelaksanaan projek.
- **Program Berimpak Tinggi (HIP): Rakan Kongsi Pelaburan PKS (SIP)** adalah inisiatif pendanaan bersama antara Kerajaan dan pelabur swasta untuk meningkatkan akses kepada pembiayaan bagi PKS, terutamanya pada peringkat awal. Ia dilaksanakan dengan kerjasama Rakan Kongsi PKS yang dilantik di bawah program ini. Pada tahun 2017, sejumlah RM20 juta telah diperuntukkan di bawah program ini.

- **PROSPER Runcit** adalah skim pinjaman mudah yang dilaksanakan oleh Perbadanan Usahawan Nasional Berhad (PUNB) dengan komitmen kewangan berjumlah RM50 juta bagi membantu 500 PKS. Objektifnya adalah untuk meningkatkan bilangan usahawan Bumiputera dalam sektor peruncitan dan perdagangan pengedaran serta memupuk budaya keusahawanan dalam kalangan Bumiputera dengan menyediakan pengetahuan kemahiran dan pengalaman tertentu.

ARTIKEL KHAS

PASARAN *LEADING ENTREPRENEUR ACCELERATOR* PLATFORM (LEAP)

Pasaran *Leading Entrepreneur Accelerator Platform* (LEAP) dilancarkan secara rasminya oleh YAB Perdana Menteri pada 25 Julai 2017. Ia merupakan pasaran tersenarai baharu di Bursa Malaysia bertujuan untuk menyediakan akses yang lebih luas ke pasaran modal bagi PKS.

Berdasarkan laporan oleh *World Federation of Exchanges* (WFE) dan Kertas Kerja Penyelidikan Dasar Kumpulan Bank Dunia, bursa saham mempunyai peranan penting dalam pembangunan pembiayaan PKS. Oleh itu, kewujudan ekosistem yang sesuai adalah kritikal bagi memastikan kejayaan pasaran sedemikian.

Pasaran LEAP bertujuan untuk meluaskan pilihan pendanaan yang tersedia kepada syarikat yang terlalu kecil untuk disenaraikan di Papan Utama atau di Papan ACE. Pasaran ini diposisikan untuk mengisi jurang antara pasaran modal dan syarikat permulaan. Ia juga merupakan platform bagi syarikat untuk mempamerkan syarikat mereka.

Disebabkan risiko yang wujud berkaitan pelaburan dalam syarikat muda, pasaran LEAP hanya akan dibuka kepada pelabur yang dikategorikan sebagai pelabur sofistikated. Pasaran LEAP menawarkan risiko dan pulangan terhadap ekuiti persendirian dengan ketelusan pasaran awam. Rangka kerja untuk Pasaran LEAP adalah bersandarkan kepada tiga prinsip utama iaitu kecekapan kos, peraturan yang bersesuaian untuk PKS dan pasaran berkeelayakan untuk pelabur sofistikated.

Dalam Pasaran LEAP, penasihat yang diluluskan oleh Bursa Malaysia akan berperanan secara lebih aktif dalam mengenal pasti syarikat yang akan disenaraikan dan membimbing mereka sehingga menjadi syarikat tersenarai. Di Pasaran Utama dan Pasaran ACE Bursa Malaysia, peranan penasihat hanya terhad kepada bank pelaburan dan firma sekuriti tertentu. Walau bagaimanapun, Pasaran LEAP meluaskan bilangan penasihat kepada firma lain yang memegang lesen Penasihat Kewangan Korporat (FA) yang dikawal selia oleh Suruhanjaya Sekuriti (SC), seperti firma penasihat butik.

Pelancaran Pasaran LEAP merupakan pengiktirafan lanjut terhadap kepentingan PKS sebagai penyumbang utama kepada Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) negara. Pasaran LEAP bertujuan untuk memudahkan akses yang lebih luas kepada pembiayaan pasaran modal bagi PKS untuk menyokong keperluan pembangunan dan kitaran hayat mereka.

Pasaran seumpama LEAP boleh didapati di beberapa negara seperti Korea Selatan, Taiwan, China dan India. Walau bagaimanapun, Bursa Malaysia adalah bursa saham pertama di ASEAN yang melancarkan pasaran sedemikian. Bursa saham di Thailand dan Indonesia juga telah mengumumkan rancangan untuk memperkenalkan inisiatif yang serupa.

Bursa Malaysia berhasrat untuk menarik syarikat kecil yang paling berpotensi untuk menyenaraikan saham mereka. Apabila perniagaan permulaan dan perniagaan kecil berkembang, sesetengah daripada mereka akan bergerak naik ke papan yang lebih besar di Bursa Malaysia.

Walaupun PKS masih boleh memilih untuk disenaraikan di Pasaran ACE, Pasaran LEAP menawarkan beberapa kelebihan. Ia telah direka sebagai pasaran yang didorong oleh penaja, yang dikawal selia secara *'light touch'*, namun diseimbangkan dengan piawaian berhemat. Bursa Malaysia menghapuskan kerenah birokrasi dan beban pengawalseliaan untuk mengurangkan halangan kemasukan untuk perniagaan kecil yang cermat mengenai kos.

Carta 1: Pelabur sofistikated

[Jadual 6 & 7 Akta Pasaran Modal dan Perkhidmatan 2007 (CMSA)]

- (i) Individu Bernilai Bersih Tinggi
- Aset sekurang-kurangnya RM3 juta
  - Pendapatan tahunan melebihi RM300,000
  - Pendapatan tahunan gabungan suami dan isteri melebihi RM400,000

- (ii) Korporat
- Aset bersih bernilai sekurang-kurangnya RM10 juta
  - Rakan kongsi bersih sekurang-kurangnya RM10 juta
  - Syarikat amanah bersih sekurang-kurangnya RM10 juta

Sumber: Bursa Malaysia

PKS perlu melantik penasihat yang boleh membimbing mereka sepanjang proses penyenaian. Pasaran LEAP berfungsi untuk melengkapkan pilihan pembiayaan yang tersedia untuk PKS bergantung pada tahap pertumbuhan dan keperluan dana syarikat.

Carta 2: Keperluan bagi PKS untuk disenaraikan di Pasaran LEAP

Sebuah syarikat awam yang diperbadankan di Malaysia

Mempunyai perniagaan teras yang jelas

10% pemegangan saham awam yang tersebar hanya pada tahap kemasukan sahaja

Memenuhi penilaian kesesuaian oleh penasihat yang diluluskan

Carta 3: Senarai Penasihat Kewangan Korporat Berdaftar (CFA) LEAP sehingga September 2017

1. AFFIN Hwang Investment Bank Berhad
2. Alliance Investment Bank Berhad
3. AmlInvestment Bank Berhad
4. CIMB Investment Bank Berhad
5. Hong Leong Investment Bank Berhad
6. KAF Investment Bank Berhad
7. Kenanga Investment Bank Berhad
8. M&A Securities Sdn Bhd
9. Maybank Investment Bank Berhad
10. Mercury Securities Sdn Berhad
11. MIDF Amanah Investment Bank Berhad
12. Public Investment Bank Berhad
13. RHB Investment Bank Berhad
14. TA Securities Holdings Berhad
15. Crowe Horwath Advisory Sdn Bhd
16. DWA Advisory Sdn Bhd
17. MainStreet Advisers Sdn Bhd
18. Strategic Capital Advisory Sdn Bhd
19. WYNCorp Advisory Sdn Bhd
20. ZJ Advisory Sdn Bhd
21. Astramina Advisory Sdn Bhd
22. BDO Capital Consultants Sdn Bhd
23. cfSolutions Sdn Bhd
24. Sierac Corporate Advisers Sdn Bhd

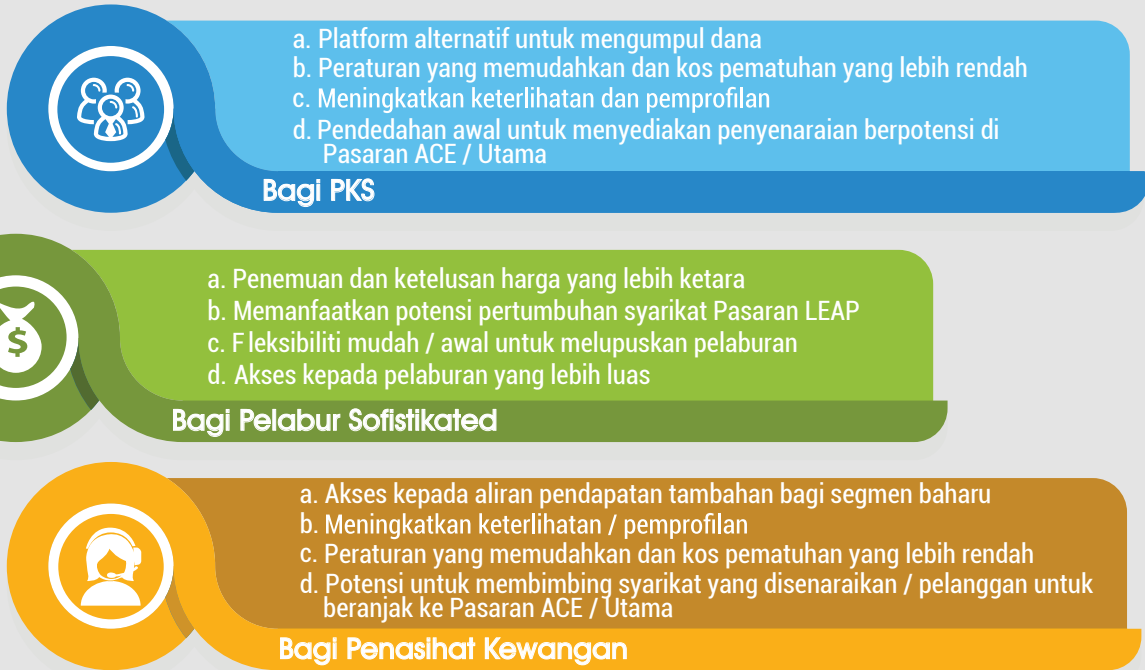
Sumber: Bursa Malaysia

Maklumat lanjut mengenai CFA yang berdaftar LEAP boleh didapati daripada pautan ini:

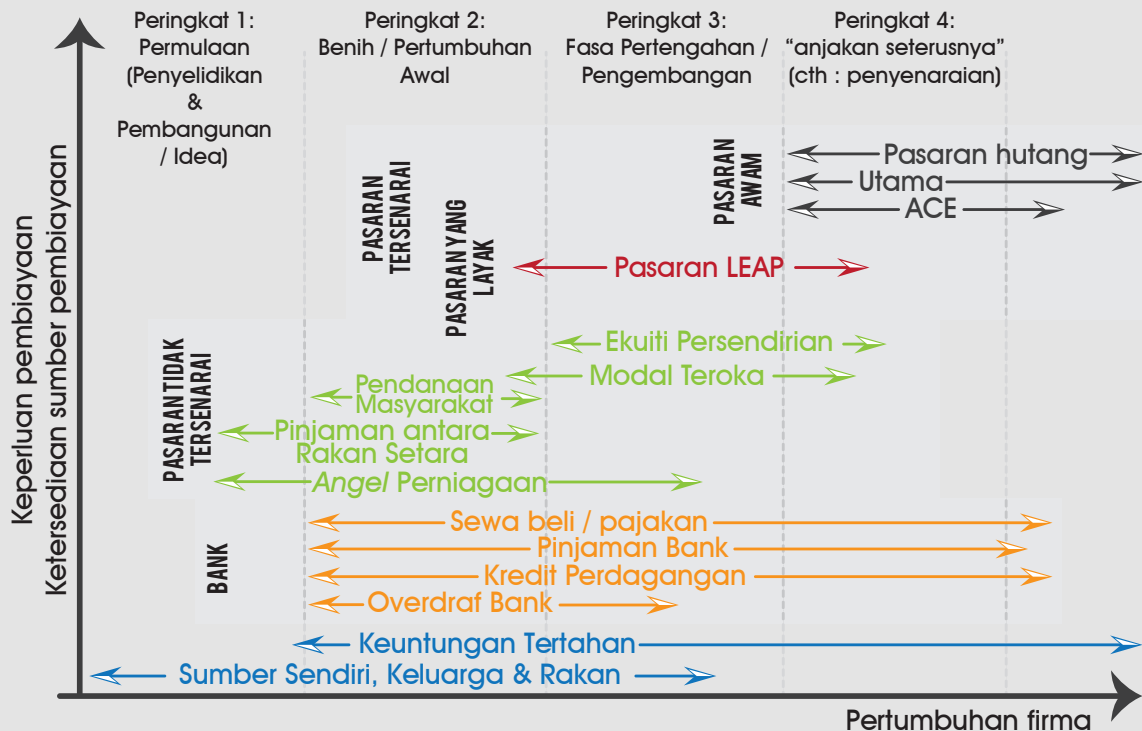
<http://www.bursamalaysia.com/market/regulation/rules/listing-requirements/leap-market/register-of-advisers/>

Carta 4: Saranan Nilai untuk Pasaran LEAP

Carta 5: Ekosistem Penjaanaan Dana PKS di Malaysia

Carta 6: Peraturan *Light Touch*

Sumber: Bursa Malaysia

